

PSYCHOTRONICA SLOVACA 2002

OBSAH

Obsah	1
NOVÉ SMERY PSYCHOTRONICKÉHO VÝSKUMU	2
<i>MUDr. Teodor Rosinský CSc, Nitra</i>	2
Súčasné aspekty siekt z hľadiska evanjelickej cirkvi	4
<i>Mgr. Bunčák</i>	4
ANIMATIZMUS: ZÁKLADNÁ TERMINOLÓGIA, PONÍMANIE A POPIS RANONÁBOŽENSKEJ FORMY V KULTÚRNO-ANTROPOLOGICKEJ LITERATÚRE	12
<i>PhDr. Dušan Belko, PhD., Katedra etnológie a etnomuzikológie FF UKF v Nitre</i>	12
Náboženstvo vo vede, veda v náboženstve	19
<i>Ing. Jaroslav Liptay</i>	19
O kyselých vokurkách, vesnické kutálce a o tom, jak se žije Onde	22
<i>Luděk Khebl</i>	22
Voda a magická medicína	26
<i>Ing. Aleš Rumler</i>	26
Tak jde čas	28
<i>Ing. Jana Jůzková</i>	28
CHRÁM @KO SYMBOL aLEBO úVAHA o uMení SVETla	31
<i>Ing. Norbert Synčák</i>	31
Spomienka na Břetislava Kafku	35
<i>Dr. Anton Gillinger, Valéria Gillingerová</i>	35

NOVÉ SMERY PSYCHOTRONICKÉHO VÝSKUMU

MUDr. Teodor Rosinský CSc, Nitra

Psychotronika ako odbor skúmania energoinformačných systémov všeobecne a človeka zvlášť (táto definícia obsahuje i predtým uvádzané dištančné interakcie ako jednu z vlastností energoinformačných systémov) svoje skúmanie i teoretické zovšeobecňovanie stále prehľbuje a rozširuje. V jej okruhu záujmov ostávajú klasické javy ako napr. telepatia, telegnózia, psychokinéza i prekognícia, tieto však u nás pre nedostatok objektov na skúmanie a zameranie sa viac na iné vlastnosti energoinformačných systémov (v ďalšom EIS) sú menej v centre pozornosti. V ostatných rokoch sa pod tlakom nových faktorov dosť radikálne zmenili teoretické východiská a to najmä v otázke vzťahov energie a informácií a informácie sa stali centrálnou otázkou výskumu EIS. Skúmanie normálneho a narušeného EIS z hľadiska ich funkcií priviedlo k vhladu do podstaty fungovania informačných javov v individuálnych EIS. V súčasnosti sa rysuje nová dimenzia ponímania vnútorných zákonitostí činnosti informačného podkladu EIS.

Človek svojim tvorivým myslením vytvára nové informácie. Ak ich mieni zdeliť iným, teda komunikovať, ale i keď ich mieni formulovať len pre seba, je nutné, aby ich "obliekol" do jazykovej formy. Spravidla pri tom používa svoj materinský jazyk, prípadne však i iné jazyky, ktoré dostatočne ovláda. Zatiaľ ani psycholingvistiká, ktorá sa zaoberá viac psychologickými javmi v súvislosti s jazykom, ani iné odbory zo spektra humanitných či prírodných vied nevzali na vedomie možnosť, že gramatická štruktúra jazyka, teda to, čo určuje formu jazykom sformulovaných myšlienok môže mať nejaký iný ako komunikačný rozmer.

I keď myšlienka tvorí obsahovú informáciu, jej neodmysliteľnou súčasťou, akousi druhou stranou tej istej mince je sekundárna informácia, teda informácia o prítomnosti informácie a práve táto sekundárna informácia zaznamenáva osobitosť formy základnej informácie. V EIS prebiehajúce informačné javy, ktorých úlohou je udržiavanie fungovania organizmu človeka, reagovanie na jeho potreby, ale i záťaž a prípadné narušenia, sú ovplyvniteľné psychoregulačnými zásahmi človeka a to chcenými a riadenými, ale i neriadenými a neuvedomovanými, o to však viac a častejšie deštruktívne pôsobiacimi na informačný základ systému. Akékoľvek pôsobenie na informačný základ znamená zmeny prebiehajúcich programov a tým narušenie sekvencií algoritmov iniciovaných informačným procesom. Sekundárne informácie o

forme produkovaných myšlienok (teda spomínaného ich gramatického tvaru) svojou prítomnosťou v systéme, ktorá je logická, lebo tam vznikli a sú teda jeho prirodzenou súčasťou, nemôžeme chápať ako niečo neutrálne. Prvé skúmania naznačujú, že tieto informácie môžu zapríčiniť jemné zmeny informačného základu a to trvalého rázu, teda zvýšiť individuálnu odlišnosť charakteristiky základu a samozrejme spolu s mnohými inými vplyvmi, ktoré sa na individuálnych charakteristikách až odchýlkach podieľajú, vytvorí v priebehu života jednotlivca postupne odlišný stav, neraz i menej vhodný na zabezpečenie správneho chodu všetkého, čo má EIS dané ako úlohu.

Rozličné jazyky majú podľa svojej typológie a pôvodu rozmanité gramatické sústavy a teda vyjadrovanie sa v rozličných jazykoch o tom istom komunikovanom obsahu sa formálne môže značne vzájomne odlišovať. To z tohto pohľadu znamená i odlišnosť informačného základu u používateľov rozličných gramaticky rozdielnych jazykov a teda i rozličné varianty prevádzkového režimu a reagovania ich EIS. K tomu však musíme pridať i individuálne varianty v rámci používateľov jedného jazyka v závislosti na ich nárečovej, sociálnej a vzdelanostnej rôznorodosti, ale i psychologických charakteristik postojov a osobnosti. V takej súvislosti sú síce určité psychologické charakteristiky individuálneho používania gramatických javov odlišných od priemeru zaujímavé (napr. ak niekto nadmerne používa v slovenčine menej využívaný trpný rod považovať ho za človeka menej aktívneho a viac sa skrývajúceho za niečo neaktívne a jeho sa netýkajúce, zvýšené používanie prvej osoby jednotlivého čísla za prejav egocentrizmu či jeho znížené používanie za prejav dištancovania sa od vlastnej úlohy, častejšie používanie prítomného času za prejav žitia "tu a teraz" bez ohľadu na minulosť a budúcnosť a podobne), v psychotronickom výskume ide však o hľadanie iných súvislostí, ktoré nemusia korešpondovať s psychologickými charakteristikami. Sú už náznaky, že jednak určité osobitosti príslušníkov niektorých národov čo sa týka náchylnosti na určité druhy ochorení, väčšej či menšej odolnosti voči určitým druhom záťaží a podobne, jednak individuálne osobitosti u príslušníkov jedného národa možno priradiť niektorým definovateľným gramatickým javom. Tento pohľad otvára celkom nové dimenzie, i keď k serióznym výsledkom bude možné dospieť až po dlhom a náročnom výskume. Najprv je potrebné postaviť solidné metodologické pravidlá, pokračovať

PSYCHOTRONICA SLOVACA 2002

v zbere základných údajov, starostlivo a viacrozmerovo ich analyzovať a až potom začať so syntetickým vyhodnotením. Výstup teoretického zovšeobecnenia a teda opustenie psychotronického výskumu a odovzdanie do praxe mimo psychotroniku sú teda ešte v ďalšej budúcnosti. Bolo by už čírou špekuláciou predpokladať, že bude možné použiť nejaké "dietické" predpisy pre jazykovú životosprávu, ako napr. "používajte viac prítomného minulého, upraví sa Vám zrak".

Tento stručne načrtnutý nový smer výskumu vyvoláva už niektoré zátaľ samozrejme len predbežné otázky. Bez ohľadu na lingvistické charakteristiky jazykov, ich vývoja, výrazovej bohatosti a možnosti vyjadrenia (tu totiž rozdiely ani medzi tzv. primitívnymi a tzv. rozvinutými jazykmi v skutočnosti nie sú a onálepkovanie jazykov je vecou subjektívnych postojov) možno chápať jazyk ako nutný, ale predsa len

obmedzujúci faktor myslenia a teda i tvorby informácií. Je možné, že každé, i celkom logické a nutné obmedzenie, nesie so sebou určité negatívum aspoň v tom, že toto obmedzenie má rozličné jemné odlišnosti v jednotlivých konkrétnych prípadoch. Gramatika jazyka iste nebude jediným takým javom, ale postup pri výskume má svoje pravidlá a tie nám nedovoľujú vidieť naraz všetky súvislosti (asi by sme to nezvládli) a tak sa nám teraz javí práve toto ako najbližší predmet výskumu na najbližšie obdobie.

Usporiadanie EIS sa nám javí ako dynamicky vyvážené, za bežných okolností dosť odolné voči záťažiam, ale zložité štruktúrované a tým predsa len zraniteľné. Dúfam, že pochopenie týchto novo načrtnutých súvislostí prinesie jasnejší pohľad nielen na ďalšie zátaľ neznáme pravidlá informačného základu EIS, ale i na možnosti zníženia zraniteľnosti systému.

SÚČASNÉ ASPEKTY SIEKT Z HĽADISKA EVANJELICKEJ CIRKVI

Mgr. Bunčák

Milé dámy, vážení páni,

dakujem pánovi MUDr. G. Solárovi za to, že ma pozval na Váš kongres, aby som Vám predstavil niektoré svoje názory na sekty a ich pôsobenie tak, ako mám s nimi dočinenia a poznám ich zo svojej praxe, ktorú vykonávam ako evanjelický kňaz. Nešpecializujem sa na bádanie a výskum siekt, ale čas od času sa dostávam do situácií, kedy sa na mňa obracajú cirkevníci s prosbou, aby som im poradil. Prichádzajú za mnou väčšinou preto, lebo sa boja o svojich najbližších príbuzných alebo priateľov, o ktorých vedia, že začali chodiť do určitého spoločenstva ľudí. Medzi nimi trávia veľa času, ale správajú sa tajnostkársky. O svojich nových priateľoch nechcú svojim príbuzným alebo dlhoročným známym nič povedať, a na otázky týkajúce sa ich nových aktivít, ktorým niekedy venujú podstatnú časť svojho voľného času, reagujú zväčša odmietavo ba až podráždeno.

Počet hnutí a náboženských spoločností pôsobiacich v našej krajine sa odhaduje na 180 - 200¹. Kvôli prehľadu uvádzam všetky v súčasnosti registrované cirkvi a náboženské spoločnosti v Slovenskej republike²:

Apoštolská cirkev na Slovensku

Bratská jednota baptistov v Slovenskej republike

Cirkev adventistov siedmeho dňa, Slovenské združenie

Cirkev bratská v Slovenskej republike

Cirkev československá husitská na Slovensku

Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku

Evanjelická cirkev metodistická, Slovenská oblasť

Gréckokatolícka cirkev v Slovenskej republike

Kresťanské zbory na Slovensku

Náboženská spoločnosť Jehovovi Svedkovia v Slovenskej republike

Novoapoštolská cirkev v Slovenskej republike

Pravoslávna cirkev na Slovensku

Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku

Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike

Starokatolícka cirkev na Slovensku

Ústredný zväz židovských náboženských obcí v Slovenskej republike

Medzi neregistrované sekty a náboženské spoločnosti, z ktorých niektoré sú však evidované ako občianske združenia, napríklad patria³:

- Cirkev Manna
- Medzinárodné združenie obchodníkov plného evanjelia

¹ Geografia religii, s. 361

² <http://www.culture.gov.sk>

³ Geografia religii

- Kresťanské spoločenstvá
- Nazaréni
- Nové zjavenie
- Slovo života International
- Spoločnosť priateľov Ježiša Krista - Meč Duča (Oáza viery)
- Slobodná ľudová misia
- Moslimovia
- Budhizmus
- Ánanda Marga
- Hnutie Haré Krišna
- Joga v dennom živote
- Osho
- Sahadža joga
- Šrí Činmoj
- Zazen International Slovakia
- Zenové centrum - Myo Sahn Sah
- Náboženská spoločnosť československých unitárov
- Cirkev Ježiša Krista svätých posledných dní
- Cirkev Kristova
- Učenci Ježiša Krista
- Združenie univerzálneho života
- Cirkev zjednotenia
- Scientologická cirkev
- Hnutie posvätného grálu
- Spoločenstvo Bahá'í

Pojem sekta je pravdepodobne latinského pôvodu. Možno sa domnievať, že pochádza zo slova *sequi* = nasledovať učiteľa alebo majstra. Dnešný význam pojmu sekta snáď ovplyvnilo aj latinské slovo *secare* = oddeliť.

Vo všeobecnosti sa výraz sekta dnes používa v pomerne negatívnom zmysle slova. Oslobodení od všetkých predsudkov však môžeme tento pojem považovať za obsahovo prázdny a preto významovo neutrálny. V tejto prednáške ho budeme používať na označenie niektorých konkrétnych spoločenstiev a zoskupení preto, lebo jednoducho nepoznáme pojem, ktorý by sme mohli považovať za lepší či vhodnejší.

V helenizme sa používal grécky pojem *haireis* = výber, voľba alebo výberom vzniknutá skupina. Od neho zrejme pochádza dnešný výraz heretik. Týmto slovom sa už veľmi dávno označovali niektoré židovské školy, skupiny a strany⁴. Židia za podobne orientovaný smer považovali aj prvých kresťanov⁵, ktorí si od nich vyslúžili označenie sekta nazaretských⁶.

Sekty teda nie sú len fenoménom súčasnosti. Boli tu vždy, sú a zrejme aj budú, pokiaľ ľudstvo bude trvať. Najstaršie sú nám na základe Písma svätého známe spred približne 2500 rokov. To sú tie rôzne židovské školy, náboženské hnutia a filozofické smery, ktoré sa označovali pojmom *haireis*.

Asi najznámejšie náboženské hnutie tvorili **farizeji** = separatisti. Pojem farizej v zmysle človek podlý a falošný je nám dobre známy aj zo slovnej zásoby slovenského jazyka. Pôvodné duchovno-náboženské zameranie farizejov však nevystihuje správne. Farizeji v skutočnosti vynikali náboženskou horlivosťou. Úprimne sa snažili žiť v súlade s Božím zákonom. Prvé informácie o nich pochádzajú približne z 2. storočia pred Kristom. Verili vo vzkriesenie z mŕtvych⁷, v Božie predurčenie, slobodnú vôľu človeka, ale aj v existenciu anjelov a duchov. Ich zásluhou sa viera v nesmrtnosť stala všeobecným vlastníctvom židovského národa. Uznávali celú Starú zmluvu aj s tradíciou. V Ježišovej

⁴ Skutky apoštolov 5,17; 15,5; 26,5

⁵ Skutky apoštolov 24,14; 28,22

⁶ Skutky apoštolov 24,5

⁷ Skutky apoštolov 23,8

dobe mali rozhodujúci vplyv medzi obyvateľmi⁸ a požívali u nich veľkú úctu. Boli ich duchovnými vodcami. K farizejom patrili napríklad apoštol Pavol, jeho slávny učiteľ Gamaliel, ďalej Nikodém⁹ či Jozef z Arimatie¹¹.

Ďalšiu skupinu v Izraeli tvorili **sadukaji**. Ich názov je odvodený pravdepodobne od mena veľkňaza Čádóka¹², ktorý žil v časoch panovania kráľov Dávida a Šalamúna. Boli stranou vznešených a bohatých. Usilovali sa o ekonomickú a politickú moc v krajine. Mali väčšinu v synedriu (najvyššia židovská rada)¹³. Boli pod vplyvom helenistického myslenia a veľkými konkurentmi farizejov. Uznávali len päť kníh Mojžišových. Ako racionalisti odmietali vzkriesenie z mŕtvych¹⁴ a posmrtný život. Jozef Flavius ich nazval fatalistami.

Samaritáni sú nám známi predovšetkým z podobení Ježiša Krista. V ich prípade sa jedná o Izraelcov pochádzajúcich z kmeňa Menaše a Efrajim, ktorí si pri meste Síchem na hore Garizim zachovali vlastný oltár¹⁵. Ich kňazi sa považovali za potomkov Léviho. Podobne ako sadukaji tiež uznávali len päť kníh Mojžišových. Verili však v príchod mesiáša. Osvojili si helenistický - pohanský spôsob života.

Zelóti tvorili revolučnú skupinu, ktorá odmietala platiť dane rímskemu štátu. S nimi pravdepodobne sympatizovala časť Ježišových učeníkov, ktorí sa ale museli presvedčiť, že Kristovo prikázanie lásky aj k nepriateľom¹⁶ a výzva k trepezlivosti sú v podstate proti zelótizmu. Jozef Flavius zelótom pripisuje vinu za pád židovského štátu, keďže roku 66 nášho letopočtu vyvolali židovskú vojnu. Podobne ako farizeji aj oni očakávali príchod mesiáša a obnovenie izraelského kráľovstva, ale nechceli čakať na jeho uskutočnenie. Naplnenie svojich nádejí chceli urýchliť ozbrojeným odporom, pričom sa spoliehali na zázračný Boží zásah.

Ďalším hnutím sú **nazirejci**. Tito sa odovzdávali buď na určitý čas alebo doživotne do služby Bohu. V období tejto služby odmietali piť alkoholické nápoje a nestrihali si vlasy. Za zosnulými - aj keď sa jednalo o najbližších príbuzných - nedržali smútok a ani sa k nim nepribližovali. K nazirejom patrili zrejme Samuel, Samson, Ján Krstiteľ¹⁷ a snáď aj prorokyna Anna¹⁸.

Oesejcoch v Novej zmluve nie je žiadna zmienka. Ich etické učenie je v mnohom príbuzné kresťanskému. Zvláštnu pozornosť venovali angeloológii a eschatológii. Pôvodne odmietali vojenskú službu, ale neskôr väčšina z nich prešla do tábora zelótov, či dokonca sikariiov (teroristov). Jozef Flavius hovorí, že tvorili pevne uzavretý rád, do ktorého smeli byť prijatí až po trojročnej skúške. Symbolom boha pre nich bolo slnko.

Zvláštnu skupinu tvorili **terapeuti** - židovskí pustovníci, ktorí sa vzdávali majetku, aby žili v naprostej chudobe mimo miest a obcí. Ich domy pozostávali z dvoch miestností - spálne a modlitebne. Jedávali až

po západe slnka, ale len chlieb so soľou a vodu. Svätili sobotu. Každú siedmu sobotu sa stretávali k spoločnej večeri a modlitbám, ale muži oddelene od žien.

V Novej zmluve máme tri zmienky aj o **herodlách**¹⁹. S farizejmi ich zjavne spájalo len nepriateľstvo voči Ježišovi Kristovi. Boli to zrejme úradníci kráľovského dvora a ako takí priateľsky naladení voči Rimanom, čo bližšie partnerstvo s farizejmi vylučovalo. Časť teológov predpokladá, že boli, iní naopak tvrdia, že neboli náboženskou sektou.

Ak chceme o sektách hovoriť na základe Písma svätého, v žiadnom prípade nemôžeme obísť najväčšie osobnosti prvej cirkvi apoštolov Petra a Pavla. Pre Pavla sa pojmy cirkev a sekta navzájom vylučujú. Tvorenie sekty pripúšťa len preto, aby sa ukázalo, kto je opravdivo pobožný a veriaci²⁰, kto patrí k pravej Kristovej cirkvi. V zásade ale tvorenie

⁸ Evanjelium podľa Matúša 23,2

⁹ Skutky apoštolov 5,34-38

¹⁰ Evanjelium podľa Jána 3,1; 7,50-51; 19,39

¹¹ Evanjelium podľa Marka 15,43

¹² 2. kniha Samuelova 8,17

¹³ Skutky apoštolov 23,6-10

¹⁴ Evanjelium podľa Matúša 22,23

¹⁵ Evanjelium podľa Jána 4,20

¹⁶ Evanjelium podľa Matúša 5,43

¹⁷ Evanjelium podľa Lukáša 1,15

¹⁸ Evanjelium podľa Lukáša 2,35

¹⁹ Evanjelium podľa Matúša 22,16; Evanjelium podľa Marka 3,6; 12,13

²⁰ 1. list Korintským 11,19

sekt v cirkvi ako hriech odmieta a radí ho k skutkom tela²¹. Podľa povahy sporov používal Pavol rôzne výrazy na ich označenie, ako napríklad *rozre-zanie*, ak išlo o problém obriezky medzi kresťanmi židovského a pohanského pôvodu. Výraz *schizma* použil, keď išlo o tvorenie sa skupín podľa vynikajúcich učiteľov v zboroch, ako napríklad v Korinte²². Ak rozdiely medzi kresťanmi vyvolali rozkol, v dôsledku ktorého vznikli rôzne strany, považoval to za nebezpečnosť a skutočnosť nezlučiteľnú s povahou cirkvi. Pojmom *haireis* označil apoštol Pavol ľudí²³, ktorí nielen vyvolávali rozkol, ale vedome zotrvali na odchylnom učení, než je kresťanské.

Apoštol Peter v svojom 2. liste²⁴ zase celkom otvorene hovorí o skazonosnom sektárstve ako o fa-

lošnom učení. Sektár opúšťa základ cirkvi. Nejde pritom o púhu roztržku, ale o vytvorenie novej pospolitosti, ktorá svojím učením a životom popiera Ježiša Krista ako Vykupiteľa a tým privádza na seba neodvratnú záhubu.

V poapoštolskej kresťanskej cirkvi (2. storočie nášho letopočtu) za sektárov považovali prívržencov gnosticizmu s nádychom pohanským aj židovským. Dnes môžeme hovoriť o sektách, ktoré sú neognostické, väčšinou synkretické, pretože sa v nich zmiešavajú prvky kresťanské so židovskými, moslimskými a rozličnými inými pohanskými.

V súčasnosti ako sekty označujeme také spoločnosti alebo skupiny ľudí, učenie ktorých sa v plnej miere neopiera o evanjelium Ježiša Krista. Veľké cirkvi existujúce v našom prostredí ako napríklad **rímskokatolícka** či **evanjelická** sú často náchylné za sekty označovať denominácie, teda malé náboženské skupiny. Tie však zase v iných krajinách môžu byť väčšinové, ako napríklad **baptisti** či **metodisti**. Niekedy názvy, ktorých sú niektoré cirkvi nositeľmi, prezrádzajú viac o ich organizačnej štruktúre než o ich učení. Rozhodujúce pri ich posudzovaní je, či evanjelium Ježiša Krista stojí v stredobode ich učenia.

V každom prípade rozlišovanie medzi cirkvou a sektou je mimoriadne komplikované. Nemožno hovoriť o nejakej jasnej hranici, ktorá by určovala, kde cirkev prestáva byť cirkvou a sekta začína byť sektou. Aj v sekte, ktorá môže byť cirkvi ďaleko vzdialená, môžu byť prítomné a účinné črty pravej cirkvi. Otázne je teda, aké si postaviť kritériá pre hodnotenie toho či iného spoločenstva ľudí. Vieru v Boha treba považovať za vec čisto osobnú a preto sa nepatrí hodnotiť osobné postoje iného človeka v tejto oblasti. Za objektívne merítka z hľadiska kresťanskej cirkvi voči iným spoločenstvám možno považovať snád tieto otázky²⁵:

- Aký význam pre nich predstavuje Písmo sväté?
- Ako vysvetľujú a zvestujú Písmo sväté?
- Aké sviatosti svätia, ako ich prislúchajú a vysvetľujú?
- Veria v trojjediného Boha?
- Majú vlastné vyznanie?
- Aký vzťah majú k apoštolskému vyznaniu?
- Poznajú duchovný úrad? Kto vedie ich spoločenstvo?
- Aký vzťah majú ku kresťanom mimo svojho spoločenstva?

Veľmi dôležitým, ba povedal by som základným merítkom spoločenstiev, ktoré si dávajú prívlastok kresťanské, je krst. **Evanjelická cirkev** uznáva každý krst vykonaný v súlade s ustanovením Ježiša Krista²⁶. Krst chápe ako vzácny Boží dar. Pri krste nie je rozhodujúcim činiteľom človek, ale Boh. Podľa skúseností, ktoré máme so sektami a ich predstaviteľmi, základnou črtou ich učenia je spochybnenie a napadnutie krstu v historických cirkvách. Napadnuté a spochybnené sú v rovnakej miere ich učenie o krste, ako aj prax vykonávania krstu. Ja osobne v takýchto ľuďoch spochybňujúcich a napádajúcich učenie kresťanských cirkví o krste vidím nepriateľov cirkví a Kristových protivníkov.

²¹ List Galatským 5,20

²² 1. list Korintským 1,10-13

²³ List Títovi 3,10

²⁴ 2. list Petra 2,1

²⁵ Evangelischer Ervvachsenerkatechismus, s. 1003

²⁶ Evanjelium podľa Matúša 28,18-20

Základným krédom, čiže vyznaním **evanjelickej cirkvi** je zásada reformátora Dr. Martina Luthera: *Sola fide* = jedine viera, *sola gratia* = jedine milosť, *sola Christus* - jedine Kristus a *sola scriptura* = jedine písmo. To znamená, že spoliehať sa máme jedine na vieru v Božiu milosť, Kristove zásluhy a Písmo sväté. Luther tvrdil, že Bibliu možno správne vykladať jedine Bibliou. **Evanjelická cirkev**, ale aj ostatné historické cirkvi, ich učenie a zvyklosti bývajú často podrobované silnej kritike. Odporcovia sa pritom vehementne ohávajú Bibliou. No následná diskusia takmer vždy odhalí skutočnosť, že kritikovi ani tak nejde o samotný obsah Biblie, než práve o jej výklad. Nie raz sa možno trebárs v prípade **letničných hnutí** stretnúť s argumentmi typu: - Duch Svätý mi povedal, - alebo: - Mne Pán Boh už vyjavil celú pravdu o krste, ale vám ešte nie, - a podobne. **Cirkev Ježiša Krista svätých posledných dní** (ľudovo mormóni) sa napríklad odvoláva na proroka, prekladateľa, jasnovidca a zjaviteľa Josepha Smitha. Prostredníctvom neho prijali nové zjavenia, novú kňazskú plnú moc atď. V **Novoapostolskej cirkvi** vstupuje dobové Božie slovo prvého apoštola na miesto starých spisov, ktoré zohrávajú vedľajšiu úlohu. Iné stanovisko zaujíma **Cirkev adventistov siedmeho dňa**. Elien G. White považuje síce za prorokyňa, ale biblické zjavenia znamenajú viac než jej. V mnohých **letničných hnutiach** sa dar hovorenia jazykmi považuje za prameň nového Božieho slova. V **Náboženskej spoločnosti Jehovových svedkovia** má hlavné slovo prezídium v New Yorku,

ktoré autoritatívne rozhoduje o správnom a falošnom chápaní Biblie. Okrem týchto príkladov treba ešte spomenúť, že v poslednom čase pribúda veľa jednotlivcov, ktorí počujú akýsi vnútorný hlas, čo odpovedá na ich problémy, starosti a všelijaké otázky. Mnohí tento hlas považujú za dôkaz, že Boh ešte aj dnes hovorí.

Evanjelická cirkev učí, že Boha môžeme poznať na základe Jeho slova obsiahnutého v Písme svätom, a na základe osobných skúseností, ktoré máme s Bohom. Preto nemá dôvod to, čo niektorí nazývajú vnútorným hlasom, spochybňovať. Aj apoštol Pavol píše, že mal všelijaké videnia a zjavenia Pánove²⁷. Osobné skúsenosti človeka s Bohom, ak sa o ne podeli s ostatnými, môžu obohatiť celú cirkev. Je však nebezpečné stavať osobné skúsenosti s Bohom nad rámec Písma svätého. Úlohou kresťanov nie je dopĺňať Bibliu, ale jej správne rozumieť. Opakujem Lutherovu zásadu, že Bibliu možno správne vykladať jedine Bibliou. Merítkom správneho chápania Biblie nemôže byť reč akéhosi nového proroka. Merítkom môže byť jedine Biblia samotná.

Ďalšou črtou spoločenstiev, ktoré označujeme za sekty je predstava o dobrých starých časoch a skazenej prítomnosti. Často sa pritom odvolávajú na Bibliu hovoriacu o starom a novom stvorení. Zvlášť nevhodným spôsobom prekrúcajú knihu Zjavenie Jána. Hovorí o krásnych časoch prvotnej cirkvi a temnej súčasnosti. Radi hrozia konkrétnymi dátumami zániku sveta, potrestaním pohanov a vládou 144000 vyvolených. Tento model myslenia je zvlášť charakteristický pre **Jehovových Svedkov**.

Príznačné pre sekty je jednotlivec, najvyššia autorita, akýsi guru, ktorého treba bezvýhradne rešpektovať a poslúchať. Toto je snáď jeden z dôvodov, prečo sa sektám dobre darí aj v našej krajine, keďže sme boli zvyknutí, že stále niekto rozhodoval miesto nás a takpovediac sa o nás staral. My sme prakticky za nič nenesli zodpovednosť. Skutočnosť, že sme zbavení zodpovednosti, nám môže za určitých okolností vyhovovať. Tak napríklad **Jehovista** ľahko odmietne vlastnému dieťaťu darovať cudziu krv, aj keď sa nachádza v bezprostrednom ohrození života. Koná predsa v súlade s príkazom svojich autorít z prezídia a oni sú v jeho očiach nositeľmi všetkej zodpovednosti. Kto túži po autorite, v skutočnosti túži preniesť ťarchu zodpovednosti za seba na druhých ľudí. Také authority udržiavajú človeka v úlohe nemlúvajúceho. Skutočná autorita však pomáha človeku k samostatnosti.

Ludia často túžia mať informácie o tom, aké kritériá majú dodržiavať, aby si mohli byť naprosto istí so svojou spásou. Nemožno sa preto čudovať, že

seky sa vyznačujú silným zákonnickým myslením. Človek má spásu vo vlastných rukách. Je takpovediac strojom svojho vlastného šťastia. Problematické je toto učenie preto, lebo je zjavne v rozpore s Písmom svätým, ktoré hovorí o ospravednení jedine z Božej milosti²⁸.

Predstavy o zaručenej spásе sa potom negatívnym spôsobom prejavujú v učeniach

²⁷ 2. list Korintským 12,1-4

²⁸ List Efezským 2,5; List Galatským 2,16; 2,21

o sviatostiach, zvlášť o Krste svätom. Na krst sa sektári pozerajú ako na určitý výkon človeka. Krst bolí niektoré kresťanské denominácie a všetky mne známe sekty odmietajú, lebo dieťa nevie samo za seba vyznať vieru v Boha, nerozumie tomu, čo sa okolo neho a s ním deje. Mnohí sektári v prípade, že boli pokrstení ako deti, sa v dospelom veku dávajú pokrstiť druhý, niektorí aj tretí krát. Argumentujú tým, že chcú vedieť, aký je to pocit byť pokrstený. Svoj predchádzajúci krst odmietajú preto, lebo to bol iba krst vodou, a oni túžia po krste Duchom svätým a ohňom²⁹. Zabúdajú však na svedectvo Pisma svätého, že krst je len jeden³⁰. Taktiež nerešpektujú skutočnosť, že nie človek, ale Boh je pri krste rozhodujúci. Krst je Boží dar. Boh prijíma kresťanov za svoje dieťa. Boh kresťanovi v krste odpúšťa jeho hriechy. Boh mu dáva dar svojho Svätého Ducha. Človek je pri krste (kresťan, rodič, kresťanský rodič, kňaz) len nástrojom v Božích rukách.

V súvislosti s krstom Duchom Svätým si spomínam na leták distribuovaný **Kresťanským spoločenstvom** pôsiacim v Poprade. V ňom bola reč o tom, že po prijatí Ducha Svätého je človek raz a navždy čistý, lebo už viac nehreší, a je dokonca aj immúnny voči chorobám. To je samozrejme v príkrom rozpore s Písmom svätým³¹.

Samostatnú pozornosť si zaslúžia dôvody a pohnutky, kvôli ktorým sa jednotlivci rozhodne stať členom nejakej sekty. Pre človeka je celkom prirodzené, že hľadá v svojom živote istotu, akýsi záchytný bod, o ktorý by sa mohol kedykoľvek oprieť. Mnohí sa vyrovnávajú so samotou, strachom pred svojím okolím a obavami z toho, čo im prinesie budúcnosť. Je typické pre sekty, že vyhľadávajú ľudí starých, chorých, osamelých či akýmkoľvek spôsobom trpiacich. Využívajú pritom metódu, ktorú by sme mohli nazvať metódou biča a cukru. Zneužívajú vnútornú labilitu konkrétneho človeka a vedome ju prehľbujú. Na druhej strane mu ponúkajú istotu, o ktorej si on len zriedkakedy včas uvedomí, že je to istota falošná. Narábajú s neustálym spochybňovaním vnútorného

zamierenia človeka zvlášť v otázkach viery a zároveň ho infikujú prehnaným sebedovomím vo vzťahu k druhým ľuďom. Presviedčajú ho, že ako člen ich spoločenstva je viac, než ostatní ľudia.

Písmo sväté predstavuje veľké duchovné bohatstvo. Cirkvám sa stáva, že niekedy na určité otázky súvisiace s vierou ako keby zabúdali. To je živná pôda pre sekty. Niekedy vznikajú jednoducho tak, že začnú klásť príliš silný dôraz práve na to, na čo cirkev akoby zabudla. Ich vznik možno chápať ako určitú formu protestu a treba povedať, že oprávnená. No veľmi rýchlo sa sektám stáva, že stredobodom ich aktivity je iba nanovo objavené učenie a na toho, ktorý je stredobodom Pisma svätého - Ježiša Krista, jednoducho zabúdajú.

Tam, kde cirkev z akýchkoľvek dôvodov zlyhá, je vhodná príležitosť pre sektu sa udomáčniť. Tam prichádzajú napríklad **Jehovovi Svedkovia** s priam dojemnou starostlivosťou o starých a chorých, alebo **reikisti** s vyhláseniami typu: - Reiki je láska. - Alebo: - Toto je energia, ktorou liečil Ježiš.

V neposlednom rade sekty profitujú aj zo skutočnosti, že drvivá väčšina ľudí bližšie nepozná učenie a zvyklosti cirkvi, ku ktorej sa oficiálne hlási. Apogetické schopnosti prevažnej väčšiny kresťanov sú preto mizivé. Aj to je priestor, do ktorého sekty vnikajú, ľudia mylia a získavajú pre seba. Častokrát sa tak deje celkom nenápadným spôsobom. Napríklad **Cirkev adventistov siedmeho dňa** rada v rámci svojej misie organizuje prednášky o zdravej výžive a na nejakom štvrtom či piatom sedení už je reč o tom, že treba svätiť sobotu a nie nedeľu. Spoločnosť **Joga v dennom živote** organizuje cvičenia jogy, pričom ich účastníkom nenúteným spôsobom vstupuje aj jej myšlienkový a náboženský systém³².

Úplne samostatným fenoménom či kapitolou vzhľadom na sekty sú určité ich prejavy, ktoré sa odvolávajú na Bibliu v súvislosti so zvláštnymi darmi Ducha Svätého. O týchto daroch pomerne podrobne hovorí apoštol Pavol³³. Napriek Pavlovmu masívnemu prízvuku-

²⁹ Evanjelium podľa Matúša 3,11; Evanjelium podľa Lukáša 3,16

³⁰ List Efezským 4,5

³¹ List Rímskym 3,23

³² Geografia religii, s. 357

³³ 1. list Korintským 12,1-11.28-31

kovaniu, že najväčším darom Ducha Svätého je láska³⁴, sektárske spoločenstvá preferujú tie dary, ktoré nesú v sebe určitý nádych senzácie a dajú sa teatrálnie s troškou fantázie napodobňovať, ako je

napríklad *glosolalia* = hovorenie jazykmi, prerokovanie a predovšetkým uzdravovanie.

Je naprosto jasné, že uzdravenie nepotrebuje zdravý, ale chorý človek. Presne tak sa vyjadril aj Ježiš Kristus: „**Nepotrebuju lekára zdraví, ale chorí**“³⁵. S týmto výrokom však korešpondujú niektoré Jeho ďalšie, čím zároveň charakterizujú zmysel Jeho konania, uzdravovanie chorých nevynímajúc: „**Nemyslite si, že som prišiel zrušiť zákon alebo prorokov; neprišiel som zrušiť, ale naplniť**“³⁶. „**Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov**“³⁷. „**Syn človeka neprišiel, aby Jemu slúžili, ale aby On slúžil a dal dušu ako výkupné za mnohých**“³⁸. V prípade Ježiša Krista zvesť evanjelia a uzdravovanie patria neodlučiteľne k sebe. Ježiš uzdravoval telesne i duchovne. Niekedy uzdravenie človeka spájal s predchádzajúcim odpustením jeho hriechov³⁹, čím potvrdzoval, že choroba s hriechom úzko súvisí. Polemizoval však s názorom farizejov, že každá choroba je následkom hriechu. Zmyslom niektorých chorôb je vyjaviť na konkrétnom človeku mocné Božie skutky⁴⁰. Ježišovo uzdravovanie teda nikdy nebolo samoučelné a jeho cieľom nebolo zvýšenie Jeho popularity medzi ľuďmi. Išlo Mu o poukázanie na Boha a Jeho nebeské kráľovstvo. Preto niekedy najprv uzdravil a až potom potvrdil vieru človeka v Neho ako prorokmi predpovedaného Mesiáša⁴¹.

Za zmienku stojí skutočnosť, že ani Ježišovi odporcovia nikdy nespochybnovali skutočnosť Ježišových divov a zázrakov. S čím však polemizovali, bolo Ježišovo tvrdenie, že koná pomocou Božieho Ducha⁴². Akceptovať túto skutočnosť by totiž zároveň znamenalo uznať Jeho nárok, že Ho Boh poslal, že On je pravý Boží Syn. Preto Ho radšej obviňovali zo spojenia s Belzebubom, kniežaťom démonov⁴³.

Ježiš nikdy neuzdravoval za odmenu. Ak Ho žiadali vykonať nejaký div alebo znamenie, aby tak dokázal svoju legitimitu, ktorú si nárokoval, narážali u Neho na zásadný nesúhlas a odpor⁴⁴. Taktiež evidujeme prípady, kedy uzdraveným prikazoval, aby nikomu nehovorili o tom, čo im urobil⁴⁵.

Treba samozrejme poznamenať, že moc konať zázraky nebolo typické výlučne pre Ježiša Krista. To vyplýva z biblickej zvesti. V Starej zmluve to boli napríklad prorok Eliáš a jeho žiak Elízeus, ktorí vykonali množstvo zázrakov vrátane vzkriesenia mŕtveho človeka⁴⁶. Dar konať divy a zázraky dostali aj Ježišovi učeníci⁴⁷. Ježiš im prikázal uzdravovať zdarma⁴⁸. Zároveň ich varoval pred príliš veľkým sebedovomím. Radovať sa mali nie z mimoriadnej moci, ktorou disponovali, ale z jej príčiny, ktorou bolo zapísanie ich mien v nebesiach⁴⁹. Uzdravovali aj po Ježišomom

vstúpení na nebo a následnom zoslaní Ducha Svätého, ktorý im vrátil odvahu kázať ukrižovaného a vzkrieseného Krista, a dal im moc konať mnoho všelijakých divov a znamení⁵⁰. Taktiež súčasník Ježišových apoštolov Šimon privádzal svojou mágiou do úžasu mnohých⁵¹. Takže nie skutočnosť, že Ježiš Kristus konal zázraky, bola niečo zvláštne či výnimočné, ale to, ako ich On sám chápal a v akom vzťahu stáli k Jeho zvesti.

V tejto súvislosti si spomínam na ženu zo sudných Čiech, ktorá za mnou prišla v Trenčianskych Tepliciach s prosbou, aby som ju pokrstil. Predstavila sa ako majsterka

³⁴ 1. list Korintským 13

³⁵ Evanjelium podľa Marka 2,17

³⁶ Evanjelium podľa Matúša 5,17

³⁷ Evanjelium podľa Matúša 9,13

³⁸ Evanjelium podľa Matúša 20,28

³⁹ Evanjelium podľa Marka 2,5

⁴⁰ Evanjelium podľa Jána 9,3

⁴¹ Evanjelium podľa Jána 9,35

⁴² Evanjelium podľa Matúša 12,28

⁴³ Evanjelium podľa Matúša 12,24

⁴⁴ Evanjelium podľa Marka 8,11-12

⁴⁵ Evanjelium podľa Matúša 8,4; Evanjelium podľa Marka 8,26

⁴⁶ 1. kniha kráľov 17,22

⁴⁷ Evanjelium podľa Lukáša 9,1

⁴⁸ Evanjelium podľa Matúša 10,8

⁴⁹ Evanjelium podľa Lukáša 10,20

⁵⁰ Skutky apoštolov 2,43

⁵¹ Skutky apoštolov 8,9

reiki a svoju žiadosť odôvodnila túžbou znásobiť svoju moc a mimoriadne schopnosti odvolávajú sa pritom na fakt, že pri krste dostávame od Boha dar Ducha Svätého. Pochopiteľne som toto odmietol urobiť podľa príkladu apoštolov Petra a Jána, ktorí tak spravili v prípade spomínaného mága Šimona⁵².

Nemáme dôvod pochybovať o tom, že zdravie ako aj schopnosť uzdravovať pochádzajú od Boha a ako také sú veľmi vzácne. So všetkými Božími darmi - práve spomenuté nevynímajúc - sme povinní narábať zodpovedne. Ak je pravdivý údaj, že zhruba za 50% ochorení si môžu ľudia sami⁵³, znamená to, že voči vlastnému zdraviu sa nesprávame zodpovedne.

Podobne nezodpovedne narábajú mnohí s darom uzdravovať, ktorý prijali od Boha. Pred niekoľkými desiatkami rokov sa mal dar uzdravovania objaviť v Galante. Myslím, že na pôde tamojšej **Apoštolskej cirkvi**. Akonáhle začali príslušníci tejto denominácie z toho všetkého robiť divadlo, vzácný dar sa stratil. Opäť pripomínam, že dar uzdravovať jednotlivcov nedostáva preto, aby budoval svoju popularitu a zakladal na nej svoju živnosť, ale aby svedčil o tom, kto je pôvodcom daru, o milostivom a všemohúcom Bohu.

Treba povedať, že mnohí len predstierajú, že disponujú darom uzdravovať. Nikdy som nemal príležitosť byť svedkom takého zázračného uzdravenia, o akom mi rozprával jeden môj kolega, ktorý na vlastné oči videl, ako telesne postihnutému človeku dorástla noha zhruba o 10 cm v priebehu niekoľko málo minút. Z čisto profesionálneho záujmu som navštívil niekoľko podujatí, na ktorých mal „liečiteľ uzdravovať“, no svedectvá „uzdravených“ ľudí sa niesli v duchu: - Bolela ma chrbtica a už ma nebolí. Tu ma pichalo v boku, už ma nepichá.

Nemožno sa preto čudovať, že som na týchto stretnutiach videl množstvo sklamaných vodičiarov či hluchonemých ľudí, ktorí na uzdravenie čakali máme. Žiadneho viditeľného a teda objektívne dokázateľného uzdravenia som sa tam jednoducho nedočkal.

Taktiež som v pražskom Paláci kultúry zažil davovú psychózu, ktorú vyvolávala v prítomných „liečiteľka“ z USA. Keďže som sa vopred informoval, čo ma v zhromaždení viac než 1000 ľudí môže čakať, bol som pripravený psychóze nepodľahnúť, čo sa mi podarilo. No niekoľko minút som mal čo robiť, aby som dokázal odolať vnucujúcej sa moci tak, aby druhý človek so mnou nemohol svojvoľne manipulovať. Potom som len s úžasom pozoroval, ako táto žena ovládala masu mnohých. Ježiš Kristus nás nechce mať zmanipulovaných. Preto sme dostali od Boha slobodnú vôľu, aby sme sa pre Neho rozhodovali celkom sami a dobrovoľne. Pripomínam myšlienku, ktorú som dnes už raz povedal, že totiž jedine oprávdivá autorita nám dopomáha k samostatnosti.

To isté platí aj o zvyčajnej reakcii ľudí, keď na nich „liečiteľ“ kladie ruky. Strácajú kontrolu sami nad sebou a ako podťaťi padajú na chrbát. V Biblii sa pád na chrbát spája s Božím súdom. Bolo to v prípade kňaza Éliho⁵⁴ ako aj v prípade zástupu ľudí, ktorí prišli do Getsemanskej záhrady zatknúť Ježiša Krista⁵⁵.

Mám za to, že každú úprimnú a dobre mienenu snahu dopomôcť chorému človekovi získať späť stratené zdravie treba pochváliť. No treba pamätať aj na to, že démonická sila tiež môže viackrát človekovi

poslúžiť pozitívne, aby ho napokon, keď si získa jeho dôveru, podviedla. Svedectvo nachádzame v slovách Ježiša Krista, ktorý povedal: „**Povstanú falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a zázraky, aby zvedli, ak možno, aj vyvolených**“⁵⁶. Alebo: „**Mnohí mi povedia v onen deň: Pane, Pane, či sme neprorokovali v Tvojom mene, či sme nevyháňali démonov v Tvojom mene a či sme nerobili mnohé divy v Tvojom mene? A vtedy im vyhlásim: Nikdy som vás nepoznal; odíďte odo mňa, páchatelia nepravosti!**“⁵⁷

Pokiaľ ide o praktiky, ktoré označujeme pojmom alternatívna medicína, nesúhlasím s názormi, ktoré sa paušálne snažia netradičné liečebné metódy demonizovať⁵⁸, aj keď jedným dychom hovoria v prípade niektorých z nich o ich nespochybniteľných, niekedy až

⁵² Skutky apoštolov 8,17-20

⁵³ Alternatívna medicína vo svetle Biblie, s. 29

⁵⁴ 1. kniha Samuelova 4,18

⁵⁵ Evanjelium podľa Jána 18,6

⁵⁶ Evanjelium podľa Matúša 24,24

⁵⁷ Evanjelium podľa Matúša 7,22

⁵⁸ Alternatívna medicína vo svetle Biblie, s. 60; 63

zázračne pozitívnych výsledkoch v prospech pacienta. Niektorí tak robia dokonca aj v prípade metód, ktoré sa považujú v súčasnej lekárskej praxi za štandardné⁵⁹.

Celkom určite treba skúmať jednotlivé praktiky alebo konkrétnych liečiteľov aj preto, či v ich prípade nemáme dočinenia len s vyvolávaním placebového efektu, ktorý na prechodné obdobie vyvolá u človeka stav zlepšenia, ale po čase zaniká⁶⁰. V tejto súvislosti možno reprodukovať príbeh jednej lekárky z našej krajiny, za ktorou prišiel pacient s nádorom o veľkosti 1x1 cm. Lekárka mu odporúčala operáciu. On ju odmietol s tým, že je liečiteľ (**reiki**) a preto sa dá do poriadku sám. Po čase sa prišiel opäť ukázať, aby demonštroval, ako sa pekne a dokonale sám vyliečil. Vyšetrenie však ukázalo, že nádor medzičasom narástol do veľkosti 3x3 cm a už sa nedal operovať. Liečiteľ dokázal sám seba odobrať pocit problému, ale nie problém samotný. Preto oklamal sám seba rovnako, ako zrejme ešte predtým mnohých iných ľudí, ktorí mu dôverovali.

Domnievam sa, že pokiaľ ide o vzťah medzi netradičnou liečebnou metódou a nejakým filozoficko-náboženským systémom, treba dialóg rozčleniť do

dvoch rovín. Prvou by mala byť rovina medicínska a druhou teologická. Úlohou prvej je také bádanie, ktoré by napomohlo k zisteniu, či tá či oná liečebná metóda je dokázateľne bezpečná a preto ju možno aplikovať bez obáv v rámci štandardnej medicíny. Úlohou druhej je skúmanie jednotlivých systémov v zmysle ich pozitívneho či negatívneho vplyvu na ľudí. Jednoznačne odmietam také liečebné metódy, kde je jej prepojenie na nábožensko-filozofický systém nepochybniteľné, a odčlenenie metódy samotnej od systému nemožné. A to aj v tom prípade, keby sa tieto metódy mohli objektívne prezentovať v liečbe chorých ako úspešné. Toto stanovisko zaujímam v súlade s výrokom Ježiša Krista: „**Kto by si chcel zachrániť život, stratí ho, ale kto by stratil život pre mňa a pre evanjellum, zachráni si ho**“⁶¹.

Ďakujem za pozornosť.

⁵⁹ Alternatívna medicína vo svetle Biblie, s. 110

⁶⁰ Alternatívna medicína vo svetle Biblie, s. 16

⁶¹ Evanjelium podľa Marka 8,35

10

Použitá literatúra:

MUDr. Judith Erdélyiová: **Alternatívna medicína vo svetle Biblie,**
MSEJK, Bratislava, 2000

Biblia, Tranoscius, Liptovský Mikuláš, 1999

Adolf Novotný:
Biblický slovník, Kalich, Praha,
1956

Jean-Jacques von Allmen: **Biblický slovník,** Kalich, 1987

Fritz Rienecker: **Lexikón zur Bibel,**

R. Brockhaus Verlag, VVuppertal, 1988 **Evangelischer Ervwachsener Katechismus,** Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, 1982

Felix Porsch: **Viele Stimmen, ein Glaube,**

St. Benno Verlag, Leipzig, 1988

René Matlovič: **Geografia religii,** Prešov, 2001

ANIMATIZMUS: ZÁKLADNÁ TERMINOLÓGIA, POŇÍMANIE A POPIS RANONÁBOŽENSKEJ FORMY V KULTÚRNO-ANTROPOLOGICKEJ LITERATÚRE

PhDr. Dušan Belko, PhD., Katedra etnológie a etnomuzikológie FF UKF v Nitre

V referáte s názvom „Psychotronická problematika: história a súčasnosť“, ktorý som predniesol na kongrese Psychotronica Slovaca pred dvoma rokmi, som v krátkosti naznačil, že široký okruh problémov, súvisiacich s *interakciami, prebiehajúcimi medzi energeticko-informačnými systémami a prostredím*, ktoré sú predmetom skúmania súčasnej psychotroniky, nie je v žiadnom prípade čímsi novým, ale naopak svojimi koreňmi siaha do pradávnej minulosti ľudstva.¹ V uvedenom príspevku som letmo taktiež upozornil na neodškriepiteľnú podobnosť a súvislosť medzi tým, čo moderná psychotronika študuje – a čo senzitivní jedinci rôznym spôsobom vnímajú – a medzi tým, čo v súčasnosti prostredníctvom etnologickeho, kultúrno-antropologickeho a religionistického bádania vieme o archaických religióznych ideách o jestvovaní *nadprirodzenej sily*. V odbornej literatúre sa pradávne náboženské predstavy o existencii akýchsi zvláštnych *síl nadprirodzenej povahy* zaraďujú predovšetkým do *dynamizmu*, v istom rozsahu aj do *animatizmu* a v širšom zmysle i do *mágie*. Keďže v spomenutom referáte spred dvoch rokov som sa podrobnejšie nezaoberal týmito globálnymi koncepciami viery v existenciu *supranaturálnej sily*, tak absenciu daných informácií som sa snažil určitým spôsobom kompenzovať prednesením príspevku s názvom „Dynamizmus (preanimizmus, manaizmus)“ na kongrese Psychotronica Slovaca minulý rok, v ktorom som predostrel v koncíznej podobe analýzu jednej ranej náboženskej formy.² V tohtoročnom článku pokračujem v tejto snahe a konkrétne sa zameriavam na predostretie informácií o základnej terminológii, ako aj o pomerne rôznorodom ponímaní a popise ďalšej, tu už zmienenej ranonáboženskej formy, ktorá sa v odbornej kultúrno-antropologickej literatúre pomenúva ako *animatizmus*. Pripomínam, že uvedenou ranou náboženskou formou sa detailnejšie zaoberám práve preto, lebo pradávne náboženské predstavy o existencii akejsi zvláštnej sup-

ranormálnej životnej sily – teda prastaré religiózne idey, ktoré majú pre mnohé spoločné prvky s modernou psychotronickou problematikou – sa v odbornej kultúrno-antropologickej literatúre zaraďujú, v istom rozsahu, aj do spomenutého *animatizmu*.

Na úvod konkrétne stanovenej témy príspevku je vhodné uviesť základnú terminológiu, teda aspoň čiastočne zdefinovať základné pojmy, ktoré budem v článku používať. Keďže dané pojmy a slovné spojenia môžu byť pre niekoho neznáme, myslím si, že je náležité vopred ich ako-tak objasniť. Objasniť sa snažím predovšetkým tie menej známe pojmy, ktoré sú uvedené v samotnom názve prezentovaného článku, ale i niektoré ďalšie, s nimi súvisiace, avšak oveľa známejšie termíny či slovné spojenia. Samozrejme, pripomínam, že hoci definície následne uvádzaných pojmov by si vyžiadali viac priestoru, tak tu ich slovné vymedzím iba v skrátenej, pre účely tohto príspevku však dostačujúcej forme.

Začnem najprv samotným termínom „animatizmus“, o ktorom v úvode načrtávam zatiaľ iba bazálne informácie. Konkrétnu polysémantickú heterogénnosť chápania *animatizmu* v ponímaní viacerých etnológov, etnografov, kultúrnych antropológov a religionistov uvediem až v nasledujúcej čiaske článku. Pojem *animatizmus* je odvodený z latinského slova *animatus*, čo znamená *oživený*, v zmysle *obdarený životom*. *Animatizmus*, ako terminus technicus, zaviedol do vedných disciplín v roku 1900 anglický kultúrny antropológ Robert Ranulph Marett vo svojej práci *Preanimistic Religion*. V uvedenom diele rozpracoval predovšetkým *preanimistickú koncepciu*, podľa ktorej možno považovať za primárnu fázu akéhokoľvek náboženstva, ba za samotný začiatok náboženského myslenia tzv. *preanimizmus* (priamo v pomenovaní autor naznačil, že viera v *čosi duševné* historicky predchádzala iná viera; to, čo je *pred animizmom*). Vo svojej práci Robert Ranulph Marett sformuloval a snažil sa potvrdiť najmä hypotézu, že človek už na počiatku svojej evolúcie začal vnímať nie *osobné duše* (čo je koncepcia *animizmu*, ktorú v kultúrnej antropológii rozpracoval zakladateľ anglickej antropologickej školy Edward Burnett Tylor vo svojom diele *Primitive Culture*, vydaného v roku 1871, teda 29 rokov predtým, ako vedeckej komunite predložil svoju koncepciu Robert Ranulph Marett), ale na počiatku svojej evolúcie začal človek vnímať a rešpektovať najprv akúsi *neosobnú nadprirodzenú silu*. Robert

¹ Porov. BELKO, D.: Psychotronická problematika: história a súčasnosť. In: Zborník prednášok z kongresu Psychotronica Slovaca 11.-12. novembra 2000 v Nitre, s. 5.

² Porov. BELKO, D.: Dynamizmus (preanimizmus, manaizmus). In: Zborník prednášok z kongresu Psychotronica Slovaca 10.-11. novembra 2001 v Nitre, s. 6-10.

Ranulph Marett sa okrem mnohého iného domnieval, že človek už v primárnej fáze evolúcie náboženských ideí práve prostredníctvom neosobnej nadprirodzenej sily *animatizuje*, teda *oživuje*, a následne aj antropomorfizuje svoje blízke i vzdialené prostredie, a to nielen (v istom zmysle človeku evolučne blízke) zvieratá, ale často aj rastliny či rôzne prírodné fenomény a útvary (ako je napr. *skala*, *rieka*, *búrka*, *vietor* a tak ďalej), s ktorými sa vcelku bežne rozpráva, alebo iným spôsobom komunikuje. Robert Ranulph Marett a následne po ňom i niektorí ďalší významní religionisti či etnografi, ako napr. Nathan Söderblom, Alfred Vierkandt či Lev Jakovlevič Štemberg, predpokladali, že takéto prejavy – ako to v odbornej literatúre nazvali – *detského prístupu k svetu* sú vlastné predovšetkým príslušníkom *prelitterárnych spoločností*. Niektorí epigóni Roberta Ranulpha Marettu neskôr práve na základe tzv. *detského prístupu k svetu* vysvetľovali napr. aj vznik *démonizmu* (ako ďalšej ranej náboženskej formy) práve z *animatizmu*. Konkrétne, podľa ich názorov sa napr. z pôvodne najprv iba *animatizovaných* (t. j. *oživených*) stromov neskôr v procese evolúcie náboženských ideí sformovali stromové nymfy Dryády; z *oživených* vodných prameňov sa utvorili nymfy horských bystrín a prameňov Nájady; z *oživených* hlbín mora sa vytvorili morské nymfy Óceanidy a Nereidy; z *oživených* horských údolí a veľkánov sa stali nymfy Óready; z *oživených* riek či brodov sa vyvinuli vodníci atď. Podľa niektorých ďalších bádateľov za relikty *animatizmu*, pochádzajúce z archaických čias ľudstva, možno pokladať aj niektoré personifikácie, ktoré sa doteraz zachovali v našom modernom jazyku, ktoré sa však už bežne používajú bez akéhokoľvek náboženského významu. Sú to slovné spojenia ako napr. *vietor hvizda*, *slnko zachodí*, *more je zradné*, *zem rodí* a podobne.

V úvodnom texte som, popri inom, v súvislosti s *animatizmom* spomenul, ako ďalší terminus technikus, aj slovné spojenie „*supranormálna životná sila*“. Hoci nepochybujem, že pre mnohých erudovaných znalcov je uvedené slovné spojenie dostatočne známe, tak predsa len uvediem niektoré dôležité fakty, ktoré azda môžu napomôcť zaradiť známy fenomén *nadprirodzenej životnej sily* do správnejších a širších súvislostí. Na základe pre mnohých informácií o predstavách, zaznamenaných v rôznych kultúrach sveta, v ktorých sa do súčasnej doby uchovali náhľady o existencii akejsi *životnej sily*, možno v prvom rade zdôrazniť ideu, že *životná sila* nie je materiálnej, ale práve naopak je *nemateriálnej povahy*. Zdôrazňujem adjektívum *nemateriálnej*. Adjektívum „*nemateriálna*“ pritom vôbec nemusí naznačovať, že by *životná sila* mala byť automaticky povahy Duchovnej, ako si to mnohí menej znalí neraz myslia, či nie celkom vhod-

ne domyslia. Totiž *nemateriálno* – ako filozofická kategória reality – sa automaticky nerovná Duchovno. Podľa zachovaných ideí je *životná sila* len (ale zároveň aj až) *nemateriálnej povahy*. Popri inom pojem *nemateriálno* znamená, že to, čo sa označuje ako „*čosi nemateriálne*“ je normálnymi ľudskými zmyslami (zrakom, sluchom, čuchom, chuťou, hmatom) nezaznamenateľné. Ak je niečo *nemateriálne*, teda mimo vnímania bežných, prirodzených ľudských zmyslových senzorov, ktoré sú *utvorené* a *dotvorené* tak, aby zaznamenávali len materiálnu realitu, tak to „*čosi nemateriálne*“ sa v odbornej literatúre neraz označuje latinským slovom „*transcendentné*“. Takmer doslovný, ba i významový preklad slova „*transcendentné*“ do slovenčiny neznamena nič iné iba to, že ide o čosi, čo je „*nadzmyslové*“. Keďže toto *transcendentné*, teda *nadzmyslové*, ako aj čokoľvek *nemateriálne* presahuje možnosti bežného zaznamenania prostredníctvom prirodzených ľudských zmyslových orgánov, tak všetky uvedené pojmy – *transcendentné*, *nadzmyslové*, *nemateriálne* – sú (a to nielen) v kultúrno-antropologickej literatúre neraz celkom voľne (a teda aj nevhodne) zamieňané s pojmom „*nadprirodzené*“. Touto menšou slovnou okľukou chcem iba upozorniť na fakt, že *životná sila* vždy bola a aj dodnes je v rôznych kultúrach vnímaná ako čosi, čo je *nemateriálnej*, a teda *transcendentnej*, v odbornej kultúrno-antropologickej literatúre označovanej aj ako *nadprirodzenej povahy*, čo však neznamená, že je v daných kultúrach zároveň aj automaticky vnímaná ako čosi, čo je povahy Duchovnej. Aby som nebol celkom abstraktný, tak môžem spomenúť aspoň dve známe a prastaré kultúry – konkrétne čínsku a indickú kultúru – v ktorých sa do dnešnej doby uchovali náhľady o existencii akejsi *životnej sily*, hoci v súčasnosti je vďaka etnologickému bádaniu známych niekoľko desiatok iných (i keď menej známych a menej rozvinutých kultúr, ako je kultúra čínska a indická), predovšetkým, ale, samozrejme, nielen prelitterárnych kultúr, v ktorých sa taktiež vcelku do nedávnej doby uchovali idey, ako aj najrôznejšie pomenovania zvláštnej *životnej sily*. Obsiahlejšie informácie o danej problematike je možné pozrieť si napr. v už spomenutom minuloročnom kongresovom príspevku „*Dynamizmus (preanimizmus, manaizmus)*“³ ale, samozrejme, aj všelikde inde. Len na margo tu ešte pripomínam starých Slovanov (ako kultúrne najbližšieho etnika), ktorí používali slovo *živa*, teda slovo, ktorým sa v staroslovenčine označovala *životná sila Veľkej Bohyne Matky*, ktorá sa prejavuje v ľuďoch, zvieratách, rastlinách, ale aj v tzv.

³ Porov. BELKO, D.: Dynamizmus..., c. d., s. 7-8.

neživých predmetoch, teda v celej prírode, ba vlastne vo všetkom, čo sa manifestuje. Faktom je, že viac ako staroslovanské slovo *živa* je v našom kultúrnom priestore v súčasnosti viac známejší a používanější čínsky termín *čchi*, ako pomenovanie, ktoré odzrkadľuje taoistickú koncepciu o existencii *životnej sily*, eventuálne sanskritský termín *prána*, ako pomenovanie, ktoré zasa odzrkadľuje hinduistickú koncepciu o existencii *životnej sily*. Aj keď pojmy *čchi* a *prána* je pomerne problematické pregnantne definovať našimi bežnými pojmami, tak azda najvýstižnejším prekladom uvedeného taoistického a hinduistického verbálneho označenia pre danú nemateriálnu silu je práve slovné spojenie *životná sila*, eventuálne aj preklad *životný dych* (resp. *dych života*). V mnohých dielach rôznych európskych prekladateľov a autorov je však *čchi* i *prána* neraz, žiaľ, úplne nevhodne prekladaná ako tzv. *kozmickej*, resp. *vesmírnej energie*. Ako som už načrtnul, že nemateriálne (ako filozofická kategória reality) sa automaticky nerovná Duchovno, z čoho vyplýva, že ani *nemateriálna životná sila* nemusí byť automaticky Duchovnou silou, tak podobne – hoci vlastne akoby na druhom póle kontinua – je zasa úplne nevhodné tvrdiť, že by označenie „*kozmickej*“ či „*vesmírnej*“ sila malo byť rovnocenným označením pre „*nemateriálnu životnú*“ silu. Vesmír (kozmos) je predsa v odbornej literatúre chápaný a následne je takéto chápanie rôznymi prostriedkami prezentované – a teda v zásade v našej súčasnej euroatlantickej kultúre u prevažnej väčšiny ľudí aj v podvedomí zafixované ako istá paradigma – ako súbor všetkých kozmických telies a polí, ktoré sú priamo alebo nepriamo vo vzájomnej fyzikálnej interakcii a ktoré je moderná astronómia a kozmológia schopná obsiahnuť experimentálno-pozorovacou praxou a teóriou.⁴ Znamená to teda, že akákoľvek vesmírna či kozmická sila je (a to nielen) z pohľadu reprezentantov súčasnej vedy vo svojej podstate vnímaná ako hmotná kategória. Ak teda niekto začne tvrdiť, že *čchi* alebo *prána* je kozmickou (vesmírnou), teda materiálnou silou – pričom upozorňujem, že v klasických taoistických a hinduistických spisoch je *čchi*, resp. *prána* chápaná ako *nemateriálna životná sila* – tak takýto „tvrdič“ sa nielenže dostáva na vrátky pôdy akademickej fyziky a, samozrejme, aj do rozporu s mnohými súčasnými vedeckými tvrdeniami, ale zároveň sa takýto „tvrdič“ dostáva i do rozporu s tvrdeniami, jestvujúcimi či už v rámci taoizmu,⁵ ako

⁴ Porov. napr. ENCYKLOPÉDIA ASTRONÓMIE. 1. vyd. Bratislava, Obzor 1987.

⁵ Porov. napr. heslo *ch'i* in: Encyclopedia of Occultism & Parapsychology. Volume 1: A-L. Ed. L. A. Shepard. Third edition. Detroit &

aj v rámci jednotlivých klasických škôl hinduistickej filozofie, najmä s tvrdeniami, jestvujúcimi v systémoch sánkhja, joga a védánta.⁶ Zjednodušene vyjadrené to znamená, že taký „tvrdič“ – čiže človek, ktorý tvrdí, že *čchi* alebo *prána* (resp. aj akékoľvek iné pomenovanie pre nemateriálnu životnú silu) je ekvivalentné označenie pre fyzikálnu kozmickú (vesmírnu) silu – je mimoriadne nepresným, a teda aj mimoriadne zavádzajúcim informátorom, resp. ak prekladá či publikuje, tak aj mimoriadne zavádzajúcim prekladateľom či autorom. Pripomínam ale, že tento problém sa nevyskytuje iba v poslednom desaťročí, kedy sa rozmohla literatúra aj (ale nielen) o poznatkoch starej Číny a starej Indie, ale tento problém sa vyskytuje aj vo viacerých, omnoho starších európskych prekladoch o rôznych čínskych a indických myšlienkových prúdoch. V tejto súvislosti mô-

London, Gale research 1991, s. 279; KAJDOŠ, V.: Kovom a ohňom. (O akupunktúre.) 1. vyd. Bratislava, Smena 1988, s. 85-87; LAO-C': O tao a ctnosti. Tao te ťing. Z čínskych originálov Tao te ťing podľa rôznych vydání přeložila a předmluvu a komentáře napsala Berta Krebsová. 1. vyd. Praha, Odeon 1971, kap. 10, 42, 55: s. 47, 98, 115-116, 174, 228; LAO-C': O Ceste Tao a Jej tvorivej energii Te. Z klasickej čínštiny přeložila Marina Čarnogurská a Egon Bondy. 1. vyd. Bratislava, Hevi 1993, kap. 10, 42, 55: s. 20, 56, 69; či LAO-C': Tao Te ťing. (O Ceste Tao a Jej energii Te.) 1. vyd. Bratislava, Nestor 1996, kap. 10, 42, 55: s. 34-37, 144-147, 182-185; ale aj všelikde inde.

⁶ Porov. napr. heslo *prana* in: Encyclopedia of Occultism & Parapsychology. Volume 2: M-Z. Ed. L. A. Shepard. Third edition. Detroit & London, Gale research 1991, s. 1318; heslo *prána* in: NAKONEČNÝ, M.: Lexikon magie. 1. vyd. Praha, Nakladatelství Ivo Železný 1993, s. 229; PATANDŽALI: Jógasútry. Přeložil Jiří Mazánek. 1. vyd. Praha, Onyx 1990, s. 24; MÁNDŮKJÓPANIŠAD (MANDUKJA). Komparácia prekladov od Rudolfa Janička a Petra Kadulu. Analýza prekladov a komentáre k prekladom od Rudolfa Janička a Petra Kadulu. 1. vyd. Y&my 2002, s. 43; SKUTOČNÉ SVETLO UPANIŠAD V SVĚTLE UPANIŠAD. 1. vyd. Y&my 2001, s. 75-76, 80-81, 98 a i.; SVĚTLO UPANIŠAD. Útěcha a poezie svatých písem indických. Přeložil Rudolf Janiček. 1. vyd. Liberec, Santal 1998, s. 26, 30-31, 47, 105 a i.; či UPANIŠADY. Přeložil Petr Kadula. 1. vyd. Praha, Inspirace 1990, s. 30, 34-35, 93, 103 a i.; ale aj všelikde inde.

žem ešte dodať, že podľa zaznamenaných ideí sa *životná sila* – v tých kultúrach sveta, v ktorých sa dodnes uchovali náhľady o existencii akejsi *životnej sily* – nevnímajú ako čosi, čo by vychádzalo a zároveň bolo podriadené matérii, a ani živé bytosti sa v týchto kultúrach nevnímajú ako individúá z hmoty, z ktorej by nejakým spôsobom bola vytváraná *životná sila*, ale práve naopak. V tých kultúrach, v ktorých sa uchovali náhľady o existencii *životnej sily* dodnes vládne presvedčenie, že *životná sila je akýmsi mimo-riadne dôležitým oživujúcim princípom, ktorý orientuje hmotu smerom k fenoménu života*.⁷ Netvrdím však, že by okrem *životnej sily* neexistovali v daných kultúrach aj idey a vysoko rozpracované koncepcie o I-ných Oživujúcich Princípoch bytia v Bytí; ich deskripcia a analýza však nie je predmetom tohto príspevku. Na záver analýzy slovného spojenia „*životná sila*“ môžem ale ešte spomenúť, že v rôznoodej odbornej literatúre, ktorá sa zaoberá danou problematikou, sa sem-tam zdôrazňuje, že nadprirodzená (nemateriálna) *životná sila* je vždy neosobnej povahy, na rozdiel od iných nadprirodzených síl, ktoré sú zasa naopak osobnej povahy. K tejto úvahe možno iba dodať, že nie je tomu tak. Nadprirodzené sily môžu byť ako neosobnej, tak aj osobnej povahy. O *neosobných* nadprirodzených silách možno hovoriť vtedy, ak sa tieto sily vzťahujú na *prostredie*, v ktorom pôsobia, a o *osobnej* nadprirodzenej sile možno hovoriť vtedy, ak ide o čosi transcendentné, čo je vzťahnuté k Individuálnemu bytiu. Netreba pritom ale zabudnúť, že každá Individuálna transcendentná (ale, samozrejme, aj materiálna) dimenzia substancie existuje v príslušnom niveaue afinitného Prostredia.

Ďalším, možno menej známym termínom, resp. slovným spojením, ktoré je uvedené aj v názve prezentovaného článku, je „*ranonáboženská forma*“. V odbornej kultúrno-antropologickej literatúre sa pod slovným spojením *ranonáboženské* (*rané*, teda *včasná*), v odbornom písomníctve niekedy označované i ako *prvotné*, či *prvobytné*, ba v staršej spisbe i celkom nevhodne ako *primitívne náboženské*) *formy* rozumejú také religiózne smery, ktoré sú rozšírené najmä medzi príslušníkmi *prírodných*, či *aliterárnych*, resp. *prelitérárnych národov* (najpresnejšie vyjadrené: medzi príslušníkmi *malých kmeňových spoločností*). Tieto malé kmeňové spoločnosti boli a sú na našej Zemi zvyčajne geograficky veľmi rozptýlené a zároveň i „vieroučne“ značne rozdrobené. Za rané náboženské formy sa v odbornej literatúre najčastejšie považujú – popri už mnohokrát spomenutom *ani-*

matizme – napr. mágia, dynamizmus, animizmus, fetišizmus, totemizmus, kult predkov, manizmus, démonizmus a šamanizmus. Rozhodujúcimi atribútmi pre určenie čo je a čo nie je ranonáboženská forma sú predovšetkým tie, ktoré poukazujú na fakt, že dané religiózne smery vznikli v *ranom období* vývoja ľudskej civilizácie (v praveku), z toho vyplýva, že boli, ba aj dodnes sú rozšírené (ako som už spomenul) najmä medzi príslušníkmi aliterárnych spoločností, ďalej taktiež že v daných religióznych smeroch neexistujú žiadne doktríny, nestavajú sa zvláštne chrámy, v ktorých by sa musel vykonávať daný kult, ani nejestujú nejaké posvätné spisy, na ktoré by sa mohol vyznávač odvolávať, ba ani v nich zvyčajne nezohrávajú významnú rolu kňazi (či iní realizátori rituálov, oplývajúci v rámci daného kultu istou autoritou), ktorí by jednoznačne rozhodovali o tom, čo je a čo nie je správne v rámci vysluhovania a viery tohto-ktorého ranonáboženského smeru. Môžem dodať, že naopak – na rozdiel od spomenutých raných náboženských foriem – *religiózne systémy* vznikali nie v praveku, ale v nasledujúcich obdobiach vývoja ľudskej spoločnosti, v prevažnej miere sa utvárali a existovali už vo vyspelých starovekých civilizáciách a tohto dôvodu sú aj teoreticky i metodologicky vysoko rozpracovanými náboženskými, či nábožensko-filozofickými, resp. vo svojom najvladnejšom, hoci mnohými vyznávačmi vôbec nezaváňanom a neakceptovanom jadre filozoficko-metafyzickými učeniami. Religiózne systémy sa totiž vždy opierajú o určité kanonické texty so základmi daného učenia, obsahujúcimi istým spôsobom jasne stanovené pravidlá, rituály, ba i liturgiu a terminológiu, kult sa v religióznych systémoch zvyčajne (teda nie vždy) vykonáva v chrámoch, religiózne systémy vždy disponujú kňazstvom (alebo inými realizátormi náboženských obradov či vysluhovateľmi kultu) a zvyčajne majú aj jasne prepracovanú dogmatiku, ktorej zachovávanie má príslušníkov tohto-ktorého náboženského smeru priviesť k uvedomovaniu si vyšších úrovní bytia v Bytí, t. j. priblížiť ich k pochopeniu bazálneho zmyslu existencie Individuálnej duše (či Individuálnej mysle), a tým ich priviesť i k pochopeniu večných právd o Multidimenzionalite Bytia, t. j. o Mnohorozmernosti Individuálneho bytia jestvujúceho v Mnohorozmernom Bytí. Môžem ale dodať, že takáto snaha nejestuje iba v rámci veľkých religióznych systémov (akými sú napr. kresťanstvo, islam, judaizmus, hinduizmus a tak ďalej), ale úsilie sprostredkovať svojím vyznávačom poznanie o Multidimenzionalite Bytia existuje aj v rámci učenia jednotlivých raných náboženských foriem. Napokon, možno priznať, že táto previazanosť v učení a v poznaní Multidimenzionality Bytia je úplne zrejmá, keďže všetky rané náboženské formy vždy boli a dodnes aj sú v určitej miere súčas-

⁷ Porov. napr. KAJDOŠ, V.: *Kovom a ohňom*. (O akupunktúre.) I. vyd. Bratislava, Smena 1988, s. 86.

ťou (ba dokonca podľa všeobecne akceptovaného predpokladu tvoria aj základ) všetkých známych, či už terajších, alebo aj zaniknutejších náboženských systémov.

V rámci analýzy terminológie veľmi krátko spomeniem ešte jedno slovné spojenie z názvu prezentovaného článku, a to „*kultúro-antropologická literatúra*“. Pod kultúro-antropologickou literatúrou sa rozumie odborná vedecká spisba, v ktorej sa široké spektrum odborníkov snaží (veľmi všeobecne vyjadrené) predostierať súhrn informácií z oblasti vied o človeku, spoločnosti a kultúre. Konkrétnejšie vyjadrené to znamená, že v kultúro-antropologickom písomníctve sa odborníci snažia prezentovať poznatky o skúmaných fenoménoch, ktoré sú získavané predovšetkým komparatívnym štúdiom – či už prostredníctvom realizácie dlhodobých i krátkodobých terénnych výskumov, alebo prostredníctvom vedeckého výskumu archívnych prameňov – rôznorodých kultúr ľudských spoločností a spoločenstiev, eventuálne sú prezentované poznatky o skúmaných javoch v danej literatúre následne aj zhodnocované, a to ako v diachrónej, teda historickej, tak aj v synchrónnej perspektíve.

Mojou snahou v ďalšej čiaske tohto článku je vysvetliť a sprehadniť ako sa *animatizmus* poníma a popisuje práve v odbornej vedeckej kultúro-antropologickej literatúre, čo som napokon avizoval priamo už v názve, ako aj v úvode prezentovaného príspevku. A prečo som sa zameril na analýzu chápania a deskripcie *animatizmu* práve v kultúro-antropologickej literatúre? Nuž, v poslednom rade impulzom pre vznik takto orientovaného príspevku bol aj apel jedného z koryfejev modernej psychotroniky na Slovensku, ktorý odznel v referáte s názvom „*Psychotronika a vedy o človeku – súvislosti a perspektívy*“ na kongrese Psychotronica Slovaca v roku 2000. Autor uvedeného referátu poukázal – popri mnohom inom – na fakt, že veľa styčných oblastí, súvisiacich so psychotronickou problematikou možno nájsť práve v antropológii, ako v etablovanej vednej disciplíne, ktorá má predmet svojho bádania konštituovaný vskutku širokozáberovo.⁸ Na jednu z mnohých styčných oblastí som sa teda zameril v tomto článku, konkrétne v rámci následnej analýzy som sa orientoval predovšetkým na polysémantickú heterogennosť chápania *animatizmu*, ktorá existuje v ponímaní mnohých kultúrnych antropológov. Zároveň však upozorňujem, že viacvýznamová rôznorodosť

⁸ Porov. ROSINSKÝ, T.: Psychotronika a vedy o človeku – súvislosti a perspektívy. In: Zborník prednášok z kongresu Psychotronica Slovaca 11.-12. novembra 2000 v Nitre, s. 2.

chápania existuje nielen v ponímaní kultúrnych antropológov, ale aj v ponímaní viacerých odborníkov (etnológov, etnografov, religionistov) z iných vedných disciplín. Raná náboženská forma označovaná ako *animatizmus* sa totiž medzi bádateľmi, odborníkmi chápe a v kultúro-antropologickej literatúre aj popisuje vskutku pomerne rôznorodo, najčastejšie však v troch základných rovinách, a to ako:

Predstavy o oživení celého sveta nejakou ne-personifikovanou nadprirodzenou silou. Pri takomto chápaní kultúrnych antropológov a ďalších odborníkov sa *animatizmus* de facto stotožňuje s *dynamizmom*, *preanimizmom*, resp. *manaizmom*. Uvádzať podrobnejšie dáta o tom, čo je to *dynamizmus*, *preanimizmus*, resp. *manaizmus* nepovažujem za efektívne, pretože pomerne obsiahle a konkrétne informácie o danej problematike je možné si pozrieť napr. v už spomenutom minuloročnom kongresovom príspevku „*Dynamizmus (preanimizmus, manaizmus)*“ (porov. pozn. č. 2 a 3), ale, samozrejme, aj všelikde inde. V danej súvislosti iba upozorňujem, že v odbornej kultúro-antropologickej literatúre býva *animatizmus* niekedy voľne, a teda nevelmi vhodne zamieňaný s *dynamizmom* najmä v dielach niektorých súčasných amerických kultúrnych antropológov (medzi nich patrí napr. Conrad Phillip Kottak, Robert Francis Murphy), ale taktiež aj niektorí súčasní českí či slovenskí bádatelia v oblasti religionistiky a etnológie (napr. Ivo T. Budil, Jan Heller, Ján Komorovský, Milan Mrázek) vo svojich prácach občas používajú pre označenie archaickej ľudskej predstavy nadprirodzena vo forme neosobnej sily, teda pre *dynamizmus*, aj termín *animatizmus*.

Predstavy, podľa ktorých sa všetky čiasky sveta vnímajú ako oživené, čiže jednotlivé objekty a javy sa chápu ako živé bytosti či bytnosti, obživnuté prostredníctvom nadprirodzenej sily, pričom sa ale vôbec nešpekuluje o duši. Pri takomto chápaní kultúrnych antropológov a ďalších odborníkov ide o *animatizmus* vo vlastnom zmysle slova. Znamená to, že pod *animatizmom* je najvhodnejšie chápať *vieru v osobnú nadprirodzenú (nemateriálnu, životnú) silu*, teda vieru v životnú silu, ktorá je vzťahnutá k Individuálnemu bytiu, kým termín *dynamizmus* je vhodné užívať v zmysle označenia *viery v neosobnú nadprirodzenú silu, prenikajúcu a ovládajúcu celý svet*, teda vieru v nadprirodzenú (nemateriálnu) silu, vzťahujúcu sa na komplexné Prostredie, v ktorom pôsobí. Len na margo v danej súvislosti poznamenávam, že je vhodné pripomenúť si aj text o *osobnej a neosobnej nadprirodzenej sile*, ktorý som uviedol v prechádzajúcom texte pri analýze terminu *animatizmus*.

Predstavy o všeobecnej oduševnenosti celého sveta, ako i predstavy o oduševnení jednotlivých javov, živlov, útvarov či ďalších častí prírody. Pri takomto chápaní animatizmu (kultúrnymi antropológmi a ďalšími odborníkmi) sa duša, prípadne jej časť, teda „čosi duševné“, pripisuje napr. aj zvieratám, rastlinám či nerastom. Toto ponímanie je pravdepodobne zapríčinené nie celkom presným, resp. (výstižnejšie vyjadrené) nepresným prekladom latinského slova animatus ako oduševnený, teda s náznakom, že pri ranonáboženskej forme, označovanej ako animatizmus je oživujúcim princípom bytia duša. Presnejší preklad latinského výrazu animatus je oživený, v zmysle obdarený životom, z čoho však nevyplýva, že oživujúci princíp musí byť nevyhnutne iba vo forme duše, čiže oduševnený, ale daný oživujúci princíp bytia môže byť napr. aj vo forme už spomenutej životnej sily, alebo aj vo forme čohosi iného. Pre úplnosť dodávam, že chápanie animatizmu ako oduševnenia sveta či oduševnenia jednotlivých častí prírody sa už veľmi blíži koncepcii animizmu, resp. i démonizmu.

Napriek istej rozdielnosti vo všetkých troch uvedených základných rovinách chápania animatizmu v kultúrno-antropologickej literatúre však ide o popis ideí, ide „všetko je oživené“. Faktom ale ostáva, že samotný oživujúci či organizujúci princíp bytia v Bytí, vystupuje vo viacerých kultúrno-antropologických, ba i v religijných definíciách neraz čiastočne zahmlený, keďže oživujúci princíp v nich vystupuje aj vo forme neosobnej nadprirodzenej sily, aj vo forme osobnej supranormálnej životnej sily, taktiež vo forme duše či časti duše, ale aj vo forme niečoho iného, v definíciách nie vždy celkom presne a jasne identifikovateľného.

Na záver ponímania a popisu animatizmu v kultúrno-antropologickej literatúre upozorňujem, že animatizmus si nemožno voľne zamieňať s inou ranou náboženskou formou označovanou ako animizmus – čo je terminus technicus pre označenie viery, že celá príroda, resp. jej jednotlivé čiastky, teda ľudia, zvieratá, rastliny, predmety, prírodné živly a javy s nimi súvisiace majú dušu, ktorá existuje oddelene od hmoty – ba animatizmus nie je vhodné voľne si zamieňať ani s koncepciou veľmi blízkym hylozoizmom (termín hylozoizmus sa skladá z gréckych slov hylé vo význame hmota a zoé vo význame život, a označuje sa ním starogrécke učenie, podľa ktorého je celý materiálny svet oživený a zároveň je schopný aj cítiť, ba aj myslieť, pričom podstatou takto oživenej matérie je živá pralátka nadprirodzenej povahy), ani s taktiež pomerne koncepciou blízkym panspsychizmom (termín panspsychizmus sa skladá z gréckych slov pan vo význame všetko a psyché vo význame

duša, a označuje sa ním starogrécke učenie, podľa ktorého je matérii prisudzovaná všeobecná oduševnenosť v tom zmysle, že všetko čo sa manifestuje má svoju dušu), ba dokonca ani s vitalizmom (termín vitalizmus je odvodený z latinského slova vitalis vo význame životný, a označuje sa ním novoveký smer v biológii, ktorého zástancovia vysvetľujú všetky životné procesy v živom biosystéme akousi životnou silou; vitalisti považovali a aj dodnes považujú hmotu za pasívnu, inertnú a predpokladajú, že okrem hmoty na svete jestvuje aj nadprirodzený aktívny princíp – popri niektorých iných, menej frekventovaných pomenovaniach najčastejšie označovaný práve ako životná sila – ktorý podmieňuje všetky procesy životnej činnosti). Voľná zameniteľnosť animatizmu so spomenutým hylozoizmom, panspsychizmom a vitalizmom sa v odborných kultúrno-antropologických kruhoch považuje za nevhodnú predovšetkým preto, lebo na rozdiel od uvedeného animatizmu, ktorý je odborníkmi považovaný za ranú formu náboženstva rozšírenú najmä medzi príslušníkmi malých kmeňových spoločenstiev, je hylozoizmus, podobne ako aj panspsychizmus, ba v istom zmysle aj vitalizmus, teoreticky i metodologicky vysoko rozpracovaným filozofickým, resp. filozoficko-metafyzickým učením.

Použitá literatúra:

ANIMATIZMUS. In: Malá československá encyklopédia. I. svazek A-Č. 1. vyd. Praha, Academia 1984, s. 173.

BELKO, D: Psychotronická problematika: história a súčasnosť. In: Zborník prednášok z kongresu Psychotronica Slovaca 11.-12. novembra 2000 v Nitre, s. 5-18.

BELKO, D: Dynamizmus (preanimizmus, manazmus). In: Zborník prednášok z kongresu Psychotronica Slovaca 10.-11. novembra 2001 v Nitre, s. 6-10.

BUDIL, I. T.: Mýtus, jazyk a kultúrna antropologie. 3. vyd. Praha, Triton 1998.

ELLWOOD, R. S.: Many Peoples, Many Faiths. An Introduction to the Religious Life of Humankind Fifth Edition. Upper Saddle River, New Jersey, Prentice-Hall 1996.

ENCYKLOPÉDIA ASTRONÓMIE. 1. vyd. Bratislava, Obzor 1987.

HELLER, J. – MRÁZEK, M.: Nástin religionistiky. Uvedení do vědy o náboženstvích. 1. vyd. Praha, Kalich 1988.

CH'I. In: Encyclopedia of Occultism & Parapsychology. Volume 1: A-L. Ed. L. A. Shepard. Third edition. Detroit & London, Gale research 1991, s. 279.

KAJDOŠ, V.: Kovom a ohňom. (O akupunktúre.) 1. vyd. Bratislava, Smena 1988.

KOMOROVSKÝ, J.: Animatizmus. In: Komorovský, J. a kol.: Religionistika a náboženská výchova. Terminologický a výkladový slovník. 3. zväzok edície 1. vyd. Bratislava, Edičná rada Filozofickej fakulty Univerzity Komenského pre tvorbu Pedagogickej encyklopédie Slovenska a terminologických a výkladových slovníkov – F. R. & G. spol. s r. o. 1997, s. 26.

KOTTAK, C. P.: Cultural Anthropology. Fifth Edition. New York, McGraw-Hill, Inc. 1991.

LAO-C': O tao a ctnosti. Tao te ťing. Z čínskych originálov Tao te ťing podľa rôznych vydání preložila a predmluvu a komentáre napsala Berta Krebsová. 1. vyd. Praha, Odeon 1971.

LAO-C': O Ceste Tao a Jej tvorivej energii Te. Z klasickej čínštiny preložila Marina Čarnogurská a Egon Bondy. 1. vyd. Bratislava, Hevi 1993.

LAO-C': Tao Te ťing. (O Ceste Tao a Jej energii Te.) 1. vyd. Bratislava, Nestor 1996.

MÁNDÚKJÓPANIŠAD (MANDUKJA). Komparácia prekladov od Rudolfa Janička a Petra Kadulu. Analýza prekladov a komentáre k prekladom od Rudolfa Janička a Petra Kadulu. 1. vyd. Y&my 2002. + integračnou súčasťou publikácie je samostatná obrázková príloha, pozostávajúca z 13 farebných obrázkov, OBRÁZKY K MÁNDÚKJÓPANIŠAD (MANDUKJA). Obrázky k analýze prekladov a ku komentá-

rom k prekladom od Rudolfa Janička a Petra Kadulu. 1. vyd. Y&my 2002.

MURPHY, R. F.: Úvod do kultúrnej a sociálnej antropologie. 1. vyd. Praha, Sociologické nakladateľstvi 1998.

NAKONEČNÝ, M.: Lexikon magie. 1. vyd. Praha, Nakladateľstvi Ivo Železný 1993.

PATANDŽALI: Jógasútry. Preložil Jiří Mazánek. 1. vyd. Praha, Onyx 1990.

PRANA. In: Encyclopedia of Occultism & Parapsychology. Volume 2: M-Z. Ed. L. A. Shepard. Third edition. Detroit & London, Gale research 1991, s. 1318.

ROSINSKÝ, T.: Psychotronika a vedy o človeku – súvislosti a perspektívy. In: Zborník prednášok z kongresu Psychotronica Slovaca 11.-12. novembra 2000 v Nitre, s. 2.

SKUTOČNÉ SVETLO UPANIŠAD V SVĚTLE UPANIŠAD. 1. vyd. Y&my 2001.

SMART, N.: The Religious Experience. Fifth Edition. Upper Saddle River, New Jersey, Prentice-Hall 1996.

SVĚTLO UPANIŠAD. Útěcha a poezie svatých písem indických. Preložil Rudolf Janiček. 1 vyd. Liberec, Santal 1998.

UPANIŠADY. Preložil Petr Kadula. 1. vyd. Praha, Inspirace 1990.

NÁBOŽENSTVO VO VEDE, VEDA V NÁBOŽENSTVE

O vede a o miere poznania...

Ing. Jaroslav Liptay

Som z generácie, ktorá vyrastala a bola vzdelávaná pod tlakom marxistického (komunistického) boja proti náboženstvu. Ateizmus bol doktrínou socialistického režimu, čo sa odrážalo aj v učebných osnovách všetkých druhov a stupňov školskej a mimoškolskej výchovy. Aj prírodné vedy boli tým nástrojom, ktorým sa potvrdzovala nadradenosť hmoty nad myšlienkou, aj keď, paradoxne, komunizmus (marxizmus, leninizmus) bol tiež "iba" ideológiou (teda myšlienkou), ktorá prevladovala aj hmotu. A to aj hmotu v tej najhumánnejšej podobe, vo forme ľudského života.

Keďže som sa najmä počas školských rokov stretával s výkladom pôvodu sveta "bez stvoriteľa" (veď nikto ho nevidel ! sic !), pokúsil som sa teda, v rámci dostupných možností, dokázať aspoň sám pre seba takúto "ne- existenciu" TVORCU vesmíru. S pomocou stranej ideológie v mládežníckych (pionierskych) organizáciách (veď mohlo dieťa odmietnuť byť pionierom ?!), marxistickej "filozofie", vedeckého komunizmu a pod. sa mi to takpovediac darilo. Potom však nastal zlom. Cesty boli slepé, pozície bezvýchodiskové, dôkazy neprichádzali. Po rokoch som sa dostal aj k niektorým učeniám z Východu, značne mi pomohla joga. Cítil som, že sa blížim k cieľu. Áno, stvoriteľa niet, je len všemocná príroda, všetko je v možnostiach Človeka. Alebo: Je len osobné a neosobné **JA**. Už-už sa mi to dokázať takmer podarilo, potom však znovu prišlo prázdno. Až raz, konečne, pritom to bolo také jednoduché....., vtedy k tomu došlo. Boh mi ukázal cestu !

Dámy a páni, milí priatelia,

tolko namiesto úvodu. Dlho som váhal, či využijem ponuku Vašej spoločnosti, veď o psychotronike neviem takmer nič. Snád iba to, že viacerí je klasifikujú ako vedu, iní by ju najradšej prehlásili za šarlatánstvo. Pre túto chvíľu budem rád, ak sa dohodneme na tom, že som sa nesnažil vniknúť do podstaty predmetu Vášho skúmania, "iba" som kladne reagoval na opakovanú ponuku. Nebudem teda ani riešiť svoje pochybnosti o tom, či téma mojej prednášky zapadá (a zapadá ?) do konceptu Vašej činnosti a tohto kongresu, v konečnom dôsledku sa však problematika poznania a spoznávania podstaty vesmíru dotýka nás všetkých. Nasledovná úvaha sčasti vychádza z poznatkov získaných z rôznych (pisomných, ústnych) prameňov, sčasti je však syntézou meditácií, vnuknutí a osobných zážitkov, a to aj tak-

povediac "spirituálneho" charakteru. Keďže však ide o dôsledne osobné poznanie (skúsenosť) sotva vhodné sprostredkovania a prenosu bez bezprostredného zážitku, nebolo by vhodné pokračovať teraz týmto smerom. Môžem len priznať, že už aj ako pokročilejší cvičenec jogy som určitým veciam uvádzaným v literatúre neveril, kým som ich nezažil, kým sa nestali priamo mne. Dnes by som sa však radšej venoval téme, ktorú som uviedol v relácii "Živé slová" v Slovenskom rozhlase, čo bolo aj príčinou, že Vám teraz venujem nasledovný text.

Celé stáročia náboženstvo a veda akoby stáli proti sebe. Rozvoj poznania postupne prinášal vysvetlenia javov a súvislostí, ktoré človek najprv pripisoval nadprirodzeným silám. Mnohé náboženstvá najmä tzv. prírodných civilizácií vznikali na základe nedostatočného poznania, každý vysvetliteľný jav potom ich vieru spravidla oslaboval. Rozvoj materialistickej filozofie a v nedávnej dobe najmä marxistickej ideológie vyústili až do tzv. "vedeckého" ateizmu. No nielen v krajinách poznačených marxizmom, ale takmer na celom svete, nové poznatky najmä v oblasti prírodných vied priam protirečia niekdajšiemu posvätnému poriadku behu vesmíru. Veda a náboženstvo akoby patrili do tak rozdielnych svetov, že je takmer nemožné zblížiť ich. Na prvý pohľad jednoznačné tvrdenie, že "viac vedy znamená menej viery", však najmä v oblasti vedy už dávnejšie neplatí. Najnovšie poznatky modernej fyziky nás privádzajú k poznaniu fascinujúceho sveta, v ktorom opis reálnej skutočnosti nie je možný bez ilúzie, ktorá sa čoraz viac stáva pochopiteľnejšou ako doteraz poznaná realita. Zrazu sa rúca donedávna nespochybniteľný model, v ktorom myšlienka bola podmienená existenciou hmoty. V základoch sa otriasa aj ešte vcelku nová hypotéza tzv. "vesmírneho stroja" a doslova zaniká množstvo materialistických schém fungovania časopriestoru. Kvantová teória umožňuje vznik koncepcií prinášajúcich radikálne odlišný pohľad na dva historicky akoby protikladné názory, ktorými sú **idealizmus a realizmus, spiritualizmus a materializmus**, alebo, ak chcete, **viara a poznanie**.

Stáročia prinášali prírodné vedy množstvo nových poznatkov a teórií. Zásluhou súčasnej fyziky zrazu stojíme na prahu poznania, keď sa nám materialistická vízia sveta stráca pred očami. Spochybnené sú napríklad našou generáciou ešte nedávno

v školách nadobudnuté poučky o takpovediac neomylných zákonoch z dielne klasických fyzikov, ktorí boli presvedčení, že svet má začiatok a koniec, a teda že je poznateľný. Kvantová teória a kozmológia posúvajú hranice poznania čoraz ďalej k príčinám a zmyslu celého vesmíru. Stojíme pred poznáním záhady pôvodu ľudského ducha, pred objavom existencie akejsi transcendentnej bytosti, ktorá takmer vo všetkých náboženstvách má podobu Boha. Sme na prahu brány do nového sveta, ktorý má však bližšie k obrazu ducha, ako k predstave tradičnej hmoty. Zrazu je aj zaužívaná predstava Boha akoby zreteľnejšia a ľahšie pochopiteľná z obsahu známej reality, ktorú doteraz skúmali predovšetkým fyzici. Zdá sa, že sa priblížila doba osudového zmierenia medzi vedcami a filozofmi, medzi vedou a vierou. Veda zistila, že všetky tie častice hmoty, akými sú atómy, elektróny, fotóny, neutrína, kvarky, predstavujú iba následok pôvodnej pračastice nazvanej vedcami "častica X". Že ide o časticu, ktorú možno nielen súčasne zachytiť na dvoch miestach, ale o časticu, ktorá sa v jednom okamžiku nachádza na všetkých miestach priestoru. Je teda všadeprítomná. Nepripomína vám to niečo? Veď donedávna sa o všadeprítomnosti hovorilo iba vo sfére viery, resp. náboženstva. Dnes vedci prichádzajú k názoru, že hmota je len energiou v pohybe, že vesmír je v podstate "iba" jedna obrovská myšlienka. A že v každej častici, v každom atóme, v každej molekule hmoty nepoznane žije a pracuje akási všadeprítomnosť. Že to, čo v našom význame slova môžeme vnímať, nie je niečo v skutočnosti reálne. Všetko doteraz vtlesnané do priestoru a času je len akási ustavičná halucinácia prekrývajúca objektívnu realitu. A pod týmto krytom nášho doteraz materiálne viditeľného sveta existuje zvláštna skutočnosť pochádzajúca nie z hmoty, ale z ducha.

Veda predostrela teóriu častíc a kvantových polí, ktoré prekonávajú zaužívané predstavy o priestore a čase. Kým sa veda zaoberala iba hmotou, dovtedy bola "cesta poznania" rozdielna od "cesty viery" a viedla skôr k ateizmu. Medzi duchom a hmotou existovala akási zaužívaná a neprekročiteľná hranica. Práve nové získané poznatky boli často príčinou odvrátenia človeka od viery. Dnes, paradoxne, môže rozvoj poznania človeka k viere obrátiť. Je to však, podobne ako vo vede, už viera novej kvality, viera zakotvená nie v nedostatku, ale v dostatočnom rozsahu poznania. Nepredpokladal to však už Louis Pasteur tvrdiac, že "málo vedy vzdaluje od Boha, veľa vedy k Nemu privádza"?

No ak by sme predpokladali, že samotné zblíženie viery a viery mnohé problémy tohto sveta čoskoro vyrieši, nemyslím, že je tomu tak. Dokonca môžem

vzniknúť, alebo už aj vznikajú, problémy nové. Už tým, že viera nie je univerzálna, ale má mnohorakú podobu kopírujúcu rôznorodosť náboženstiev, nemôže hneď dôjsť ani k univerzálnemu pochopeniu viery odvodenej od dostupných poznatkov súdobej vedy. Vo všeobecnosti môžeme preto takmer s istotou očakávať vznik akejsi novej "vedeckej viery", ktorej rozdielnosť od jednotlivých náboženstiev bude zrejme úmerná rozdielom v definovaní "božského" pôvodu sveta tým -ktorým náboženstvom. Právom teda vzniká obava, že zblíženie viery s náboženstvom zrejme bude rovnako bolestné, ako je zblížovanie náboženstiev navzájom. Pokrokom však môže byť návrat k viere aspoň tých doterajších materialistov, ktorým sa dostane nie povrchného, ale dostatočne hlbokého poznania výsledkov vedy. V tomto smere musí celý vzdelávací systém splácať veľký dlh, lebo nové poznatky vedy prinajmenej v populárnej forme je potrebné dostávať už na stupeň základných škôl. Až doteraz totiž prevláda prax, že najdôležitejšie a najnovšie poznatky vedy sú sprístupňované iba niekoľkým nádejným adeptom vedeckého výskumu, aj to až počas štúdií na špecializovaných vysokých školách. Zrejme zaujímavé by boli aj zistenia, či vôbec, alebo v akom rozsahu sú s najnovšími poznatkami prírodných vied, kvantovej fyziky a kozmológie zoznamovaní študenti teologických fakúlt.

V konfrontácii s poznatkami vedy obstojí obraz Boha nadobúdajúci mnohokrát napríklad v kresťanstve podobu človeka? Čo pre každého z nás znamenajú takmer denne prichádzajúce nové a nové poznatky o formách života a pulzovaní vesmíru? Dokážeme sa vyrovnávať s náboženskou predstavou stvorenia sveta, s predstavou už priam klasického tzv. "Veľkého tresku" a s odhaleniami súčasnej vedy? Približujú, alebo vzdalujú nás vedecké výsledky od viery v Stvoriteľa? Kladiete si často podobné otázky?

Teraz sa možno právom pýtate, či vôbec mám predpoklady o tejto téme hovoriť. Veď nie som ani vedec, ani teológ. Nuž možno práve preto. Snažím sa rovnako mierou posudzovať názory a porozumieť argumentom oboch strán. Navyiac ma ako architekta zaujíma tak rozsiahla a úžasná stavba akou je vesmír. Nesporne totiž ide o dokonalé dielo uskutočnené podľa geniálneho projektu. A geniálny projekt nemôže byť výsledkom invencie iného než geniálneho autora. Tak veda, ako aj náboženstvo, sa stáročia snažia odhaliť existenciu a podstatu tohto Tvorcu. Je síce isté, že nie je v ľudských silách a schopnostiach tieto božie tajomstvá úplne spoznať, už však v génoch človeka je zakódovaná túžba aspoň sa k tomuto poznaniu priblížiť. Ak pre nič iné, tak preto, aby sme spoznali našu skutočnú úlohu v tomto geniálnom projekte. V projekte, o ktorom, paradoxne, dnes ani nevieme, či reálne existuje, alebo je "iba"

PSYCHOTRONICA SLOVACA 2002

myšlienkou. V takom prípade, logicky, sme súčasťou tejto myšlienky. Alebo je to aj naša myšlienka? Trápia Vás podobné otázky? Ak si teraz aspoň jednu položíte, tak dúfam, že táto moja prednáška mala zmysel.

Dámy a páni, ďakujem Vám, že ste mi venovali svoj vzácny čas.

O KYSELÝCH VOKURKÁCH, VESNICKÉ KUTÁLCE A O TOM, JAK SE ŽIJE ONDE

Luděk Khebl

Pozn autora:

Autor si vyhrazuje právo parafrázovat okurky slovem vokurky.

Nechť je, prosím, slovo vokurky považováno za autorovu uměleckou licenci.

Stejně tak si autor vyhrazuje právo parafrázovat podobným způsobem cokoli čímkoli pro dosažení požadovaného výsledku.

Naše expediční skupina, ve které jsem pouze já sám vyráží. Nad Ungu Parbatem svítí slunce, vane svěží vítr, panuje veselá nálada a ve vzduchu visí touha po dobrodružství.

Na rozdíl od běžných horolezeckých expedic nemám žádné cepíny a mačky, a co víc, nejde o překonání jakéhosi krásnění přírody. Jde jen o to překonávat a poznávat sám sebe. To už tak u dobytatelů nakonec bývá.

Vyrážím ze svého pomyslného sklepa.

Asi bude na Vás samotných přesně si definovat, co přesně do pomyslného sklepa patří. Zcela jistě se ovšem jedná o určitou vzájemnou informační výměnu a funkční změny v oblasti energoinformačního systému, které nemáme vůbec pojmenované, tedy ani definované, ale jejíž role nemůžeme vyloučit.

Náš sklep má zcela jistě co do činění s naší vůlí, silou rozhodnutí, myšlením, prostě s informacemi, které právě vůlovým aktem usměřňujeme, a jejichž víření a získávání informací nových vytváří naše sklepní „bludiště“.

S velkým optimismem, sebejistotou, rozhodností a s pocitem, že mám všechno pod kontrolou, s přesvědčením, že je silnou oporou množství prostudované literatury, otvírám dveře sklepa, neboť tam vedou mé první kroky.

Při troše snahy takové dveře nalezne každý.

Jsem uvnitř.

Vypadá to na nějakou dlouhou chodbu.

Sklepní prostory jsou vedeny u katarstrálního úřadu pod kolonkou „Území psychiky“.

Na co je potřeba na úrovni pozemské kladivo a majzlík, na to v prostorách sklepa nelze použít nic víc než myšlenku. To ovšem neznamená, že taková myšlenka nemůže ve smyslu kladiva a majzlíku na své úrovni vytvořit stejnou práci jako to pozemské kladivo tady.

Máme tedy co do činění se dvěma zdánlivě nesusouvisejícími skutečnostmi, které se neprolínají. K informačnímu spojení a určité interakci ovšem dochází. Technologie interakce by zcela jistě byla na další seminář v podání někoho povolného. Berme tedy jen na vědomí, že tyto skutečnosti jsou, určitým způsobem interagují a přitom jsou jakoby každá jinde - jako dva různé světy na jednom a druhém konci vesmíru a mezi nimi jen napnutá telefonní linka.

Žárovka ve sklepe zradu na chodbě trošku zablikala, pak se na chvíli rozsvítila a zase zhasla. Měl jsem dojem, že technici v elektrorozvodných závodech hrají svoji oblíbenou hru s páčkami a knoflíky s názvem: Enyky benyky, na co je toleto?

Je opět tma a po paměti kráčím na konec chodby, někde tady přece byla dvířka.

Velmi opatrně šmátrám a snažím se nahmatat něco, čím bych ty dveře otevřel.

Klika je nějaká zrezivělá, ale pomalu se otevírají, kolem se víří oblaka prachu a ze stropu se drolí koucky omítky. Mám pocit, že na mě spadly kůže z dvacetí starých medvědů.

Není vidět ani na krok, ale vyrážím odvážně skrz prachovou clonu kupředu.

Strašlivě mě rozbolela hlava a teče mi z ní krev. Prostor za dveřmi někdo zazdil. Pomalu se zvedám ze země a nevím, jestli se mám smát, že se stalo něco legračního nebo vzteky brečet.

Přemýšlím, co dál, a přitom zakopávám o nějaké ztrouchnivělé trámy.

Už mě to nebaví.

Tvrdnu ve sklepe a přemýšlím o životě.

Nikdo nepomůže a neporadí, kolem jen prach, tma a zima, všichni se zdejchlí.

Na zemi nejsou ani žádné stopy, kterých bych se držel.

V kapse jsem našel sirky.

Ztratil jsem hodinky.

Nemám pojem času - jsem tu den, týden, měsíc, rok či roky?

Opřel jsem se o stěnu a koukám na tu popsanou protější.

Nikde jsem takové písmo neviděl.

Každá expedice by měla vědět, kam jde, co jí tam čeká. Jenže já to nevím, a ani to nelze v této oblasti předem vědět.

Vždycky jsem si myslel, když se něco hledá, tak se má vědět proč a co.

Babička říkala, že lidi většinou vědí prd. A když vědí prd, tak jak mohou vědět, co hledat. Moje babička ale asi něco vědět musela, protože mi jednou řekla, že hledá celý život. Už ale nestihla říct co. Musela tenkrát rychle odejít nakrmit prase.

Prase se jmenovalo Bobík a babička ho musela vždycky nakrmit hned po večeři, protože jinak řvalo hladu. A souseda to rušilo. Babička říkala, že soused chodí spát se slepicema. Říkal jsem si, že by mu určitě bylo líp, kdyby ještě chvíli vydržel a šel spát až s naším prasetem.

Chodby se větví, jedna křížuje druhou. Už ani nemám vztek. A také mi docházejí sirky. Cestou jsem otevřel ještě pár dveří. Hodně jich bylo zabetonovaných a v několika jen spousta prachu a špíny.

Mám takový dojem, že tady nic, co by stálo za další povšimnutí nebude.

Enyky benyky,tu hru asi hrají často. Na chvíli jsem měl zase možnost odložit sirky a vidět kousek dál do chodby.

Kdybych věděl jak, tak jsem se už dávno vrátil na start naší expedice, ale chodby mého sklepa se už definitivně zacyklily a vchod se spojil s východem. Buď přijdu na to, co teď a nebo tu budu kroužit do konce věků, a tvářit se, že je všechno v nejlepším pořádku.

Začal jsem mít opravdovou **snahu** něco udělat. Neudělal jsem vlastně nic jiného. A neřešitelné volně získává řešení.

Že by to dokázalo jedno prachobyčejné přesvědčení o existenci útěku z bludiště? Je to racionálně téměř nepřijatelné a přitom to funguje.

Chodby se přestávají tvářit jako necitelná a studená hmota.

Jakoby se programátor nějaké počítačové hry rozhodl změnit chodby podzemí na půdu v podkroví. Stropy chodby se taví ve střechu a malé vikýře a studivá hliněná podlaha se mění ve vrzavou prkenou podlahu mezi stropními trámy.

Pokouším se otevřít první dveře, na které jsem narazil. Jsou tam schody a průvan mě stahuje dolů. To, co neexistovalo se znovu objevuje, a stačí jen nebyt dostatečně ve střehu a jsem znovu ve sklepě. Snažím se najít v tom logiku. Že by jen postoje k sobě, k okolí, ke všemu co existuje, přetvářelo prostory, ve kterých se pohybujeme? Je to zvláštní přímá

neúměra. Nefunguje při tom síla vůle, pouze kultivovanost postojů a přesvědčení jsou určující a jakýmsi hýbatelem toho, co je.

Pro vyhlédnutí z vikýře ven z podkroví nestačí chtít udělat krok, ale nechat ho udělat svým vnitřním pohybem k lepšímu.

Jediná vzpoura proti tomu je, že se to snažím popřít, ale skutečnost zůstává nekompromisní. Mám vztek, že síla z posilovny a proustudované příručky na cokoliv mají cenu kapky vody v řece.

Dá se odejít a vrátit kamkoliv zpět. Záleží na volbě, a cesta zpět není nijak těžká. Stačí změna postoje k horšímu, nic víc, nic méně.

Přes svět hmotný, o kterém vůbec řeč nebyla, přes vědomou psychiku, díky které se realizují některá informační připojení a zpouští procesy, a všechno se jaksi propojuje, s využitím všech složek lidské bytosti, jde nahlédnout do některých úrovněových světů za naším vikýřem, s pokomou útěchou, že snad alespoň něco je i původu duchovního.

Nějakým zázrakem mám na chvíli hlavu ve vikýři a koukám ven.

Jako když se v mléku zrcrně hrudka, kdesi se zjevil jezdec, kterého vyslali ze světů, které se Onde rozprostírají od úplňku k úplňku a od svítání do svítání. Divný patron vstoupil do mého zorného pole. Byl celý průhledný a seděl na zvláštním stroji, který ovládal prapodivným způsobem.

Ještě nikdy jsem neviděl nikoho, jak létá na kameninovém taliří na Pizzu. Těsně podél toho podivného disku se točil obrovský prsteneček a vzhůru z něj trčely podivné kúly zakončené kulatou hlavou. Jako když kovboj práská bičem, roztočil kolem sebe svůj dlouhý jazyk a se zasvištěním prudce mrštil do jednoho z kúlů ve směru otáčení prstence, který tím získával stále větší a větší otáčky.

já: Svez mě, prosím cizince....

on: Seš tlustej!

já: Tlustej? Nikdy jsem neměl víc jak 75.

on: Seš tlustej!

Jazyk prosvištěl nad jeho prapodivným strojem a poslední, co jsem vnímal, byl nápis Pizza Ristorante, jak se ztrácí v dálce.

Chvilku byl klid než na mě začaly z různých stran jakoby z neviditelných trychtýřků vyvěrajících z podstaty onoho zvláštního „prostoru“ dorážet zvuky. Z každé strany přicházelo jiné písmenko. Když dozněly prskavé pulsy, které omotávaly písmenka jako kornout kopeček zmrzliny, slyším to kytarové cinkavé „Nazdar“

PSYCHOTRONICA SLOVACA 2002

já: No nazdar.

Babička vždycky říkala, že ať seš, kde seš, je vždycky slušné zdvořile pozdravit.

Než jsem stačil vyslovit své rozčarování nad tím, že nic nevidím, začalo probleskovat v tyrkysové mléčném prostoru ohnivě červené kolo.

Pozoruji ten ohnivý prstenec, který získává další, před chvílí neviditelné tvary a podoby. Připomíná to zadní pneumatiku plochodrážního stroje ve smyku.

U nás motorkáři jezdí na Barumky eventuelně na Michelinky, ale nikdo nejedí na lišku.

Nikdy jsem jí neviděl točit se tak rychle, a svinutou do tvaru pneumatiky. Uši jí plandaly, a kdyby jela po naší asfaltce, tak by si je pěkně odřela a musela by k doktoru Hvižďalovi do ordinace. Neudělala by špatně. Hvižďala má totiž zvířata velmi rád. Jen si tu práci moc bere. Jednou jsem ho slyšel přes přivřené okno, jak říkal sestřičce v ordinaci samičko.

Lišce ten pohyb dokola dělá zřejmě velmi dobře.

Při bližším ohledání zjišťuji, že je součástí jakéhosi prapodivného stroje.

Tam, kde mívá motocykl motor, nádrž a blatníky, tvoří tělo stroje patřičně tvarovaná pecka od broskve. Místo řídítek je narostlý obrovský nos a oči se vznášejí nad ním, jakoby vlály v prostoru.

on: „Nazdar“, slyším podruhé.

já: Ahoj, tvůj kolega, co tu byl před tebou mě nechtěl povozit.

on: To se nediv, seš tlustej!

já: Jak tlustej? Co tlustej?

on: Nežereš náhodou vokurky? Seš tlustej vod vokurek!

já: Vokurky mám ze sklepa... k řízečku.

on: Tak seš tlustej po vokurkách.

já: Já ti vůbec nerozumím. Vždyť já nejsem tlustej.

on: Seš! Seš tlustej vod vokurek.

já: ... a co mám dělat?

on: Díval ses do vokurek?

já: Jak jsem se měl dívat do vokurek?

on: Víš, co je ve vokurkách?

já: Tak snad semínka a dužina.....

on: Podívej se do vokurek.

já: A jak se kouká do vokurek?

on: Ukaž, dej sem jednu, naučím tě to!

já: Hezky, ...No nekecej!Tak to je poprvé, co se koukám do vokurky!

Vůbec jsem netušil, že se toho do vokurek tolik vejde.

Až budu někomu vyprávět, co jsem viděl ve vokurkách, tak mi asi nebude věřit.

Jak jen to zformulovat?: Hrála tam nějaká vesnická kutálka. Muselo to být v hostinci, kde se asi na pořádek moc nedbá. Alespoň hadrem by mohli přetřít stoly.

U sudu s kořalkou sedí pět divných chlapů, mají černé pichlavé oči. Vyplazují na sebe jazyky a plivou po sobě rožvejkanou kukuřici s mangovým kečupem. Na zemi se povalují upečené lamy, do který občas někdo z hostů řízne stejkovým nožem.

A divná nekomarádská nálada vsí ve vzduchu.

já: Co to má znamenat? Vůbec tomu nerozumím.

on: Je tak těžké pochopit, že čím žiješ, tím se nakonec stáváš?

A když si jednou zvykneš na chuť vokurek - když už si zažiješ určitý způsob myšlení a vnitřní postoje odezvy na různé podněty, jen těžko se to mění. Příčinou je jakási vnitřní rezistence a bude to zřejmě jedna z funkcí podvědomí. Je to, jako když si rukou snažíš sundat přilepenou žvýkačku z ruky druhé.

Působí to ovšem stabilizačně pro postoje stávající. Získání nových postojů je třeba věnovat větší úsilí a čas.

V životě se setkáš spíš s tím, že si lidé stěžují na stávající situaci a svádějí to na kde co, vnější vlivy nevyjímaje, než aby aktivně přistoupili ke změně.

Kyselé vokurky jsou prostě tvoje nevhodné myšlenkové pochody, přesvědčení a s tím spojená setrvačnost v myšlení a reakcích na všechny podněty, které tě pro naše dopravní prostředky dělají těžkého...

já: Nesmím se tedy vracet ke starý zvyklostem, abych se svezl?

on: Nesmíš se vracet ke starejm blbejm zvyklostem.

já: A který jsou ty blbý?

on: No přece ty, co jsi našel ve vokurkách.... Měj se hezky a sejdeme se Onde.

já: A na čem se tam dostanu?

on: Až přijde Tvůj čas, budeš to vědět.

Liška ze zadního kola na mě zamrkala a uši naklopila zřejmě směrem do jiných světů a časů.

PSYCHOTRONICA SLOVACA 2002

A já teď přemýšlím o vokurkách, o jejich škodlivosti, o tom, jestli náš soused neměl pravdu, když mi v mládí řekl, že jsem magor, o tom, jak se dostanu Ondě a jestli tam vůbec chci.

Snažím si také představit, co by asi řekla moje babička, jestli se do toho pustit nebo ne.

Odpověděla by zřejmě něco v tom smyslu, že je to dostatečně bláznivý a poměrně slušná frajeřina na to, aby se tím zaobírala, a že tedy do toho jde!

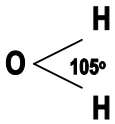

VODA A MAGICKÁ MEDICÍNA

Ing. Aleš Rumler

Čína císař JU
Námraza Kirlianova fotografie, suspenze křídý
desce tištěného spoje – vizualizace pole.

Obr. Struktury vody:

Nabíjení vody, změna struktury tohoto uspořádání a zpětné vyzářování. Změna struktury pomocí vysoké rotace, pomocí magnetického pole, pomocí rezonance na základě průtoků systémem nádrží – Aztékové, změna průtokem mezi zářiči. Řeka Ganga, viz. obr.:

Útvary stačí sestavit z elementů:

Oscilující pole mezi útvary. N=sudé číslo.

Minerální vody – rychlost průtoku mezi útvary ve vrstvách hornin, aktivování vody hominami, kterými protéká v různých hloubkách.

Zabránění určitého ovlivnění zabarvením např. skla venkovním zářením, např. pivní láhve zelená a hnědá.

Polarizace vody el. proudem Latyšev. Záření a voda v biosystémech – strom.

Slunce	Země	léto
podzim	tok energie	strom

Ztráta listů u stromu na podzim, kdy jsou ještě relativně vysoké teploty z velké pravděpodobnosti souvisí s kvalitativní změnou spektra záření, které provází klasické světelné záření, to by mohlo mít návaznost na sklon zemské osy vůči slunci. Může dojít k tomu, že složky o delších vlnách se při průchodu lomí podobně jako světlo při průchodu planoparalelní deskou. Tím se zmenšuje procentuálně složka, která se také podílí v celkové energetické bilanci a tak strom musí zmenšit pro zachování energetické rovnováhy vyzářovací plochu právě tím, shazuje listy.

Záření nebo energii různých látek je možné přenést do vody a stabilizovat v cukrech – homeopatika. Strojní třepačky nemohou však energeticky vylepšovat roztoky jako energie ruky, která může do těchto roztoků vložit další informace.

Obr.:

Voda nám také zobrazí různé fundamentálního pole Země. Na vysvětlenou, biopole je jeho specifická část, kterou produkují bio systémy. Je to např. vznik tajfunu ve formě esovité spirály, ve které panují odpudivé síly, které spirálu trhají. Je dále pravděpodobné, že v podobných útvarech má vliv na vývoj počasí. Toto pole na zemi vodí vodu a tak vznikají mořské proudy jako řeky ve vodě. Mohu se při pohledu na silová pole spirál domnívat, že pokud by se do cesty tajfunu na Zemi postavila spirála typu „C“, mohlo by to tento útvar zastavit. Pokud do cesty šířícího se biopole dáme spirálu typu „C“, zablokujeme další jeho šíření v dotyčném směru.

Silová pole ve spirálách vznik	tajfun vývoj
--------------------------------	--------------

Magická medicína.

Úvodem je třeba říci, slovo magie se ve starověku více méně pojilo se slovem „přírodní jevy“. Pozdější význam toho slova souvisel s rozdělením pohledu na hmotu a ducha.

Je to možné velmi dobře sledovat např. v medicíně. V původní medicíně se při léčbě nemocného uplatňovaly oba principy současně a spojovali se v osobě šamana nebo medicínmana.

Historicky se však oba principy začali od sebe vzalovat a mělo to i logický důvod a ten se zachoval do dnešní doby. Je to moc ovládat lidi a z toho plynoucí zisk. Nehledala další vhodná osoba tyto praktiky provádět, pokud syn nebo dcera dotyčného šamana nebyla vhodná osoba tyto praktiky provádět. Byli ale přijímání nadaní pomocníci, kteří toto prováděli, ale pod patronací těch vyvolených.

Zřejmě lidé na základě intuitivního vnímání na Zemi objevili místa výronů záporné i kladné energie. Stejně se došlo ke vnímání tohoto principu v duchovní sféře. Bylo také intuitivně zjištěno, že v těchto místech se také zdržují bytosti dobra nebo zla a že je zde možné s nimi komunikovat, nebo je o něco prosit. V těchto místech se stavěly věštinry i chrámy. Tyto obřady je možné sledovat u Keltů, později u Slovanů. Keltové byli ochotni dát např. za přízeň těchto bytostí i lidskou obět.

Rituály se prováděly tak, že za úplňku se v místech výroby záporné energie chodili prosit bytosti zla, aby neškodili a aby nebránili např. léčebným postupům. Rituály na místech výroby kladné energie se v novoluní bytosti dobra prosily, aby lidem pomáhali.

Takovým kladným místem je u Nitra Zobor a záporné místo bych podle mapy usuzoval je někde v okolí obce Čápor. Nechám ten průzkum na Vás. Na těchto místech je možné získat i různé informace. Tyto rituály v tajnosti prováděly asi ještě v 15 století ve větší míře u určitých skupin lidí.

Při hledání geoaktivních zón se můžeme setkat s lokalitou tak zvaných meditačních zón, nebo plusových zón. Plusové zóny jenom nabíjejí bio systém. Mají charakter elipsy. Meditační zóny, jejich tvar připomíná obdélník zvláštností této lokality je to, že se musí zjistit, ve kterých hodinách je toto „okno do Nebe otevřeno“. Mimo tyto lokality jsou i „vymodlená místa“, kde je dobře možné komunikovat s duchovním světem. Pokud chcete komunikovat s duchovnem, musíte vědět asi toto. Duchovní svět je směsice bytostí různého charakteru. Tyto bytosti vám mohou poskytovat informace různého charakteru. K vyhodnocení získaných informací musíte používat obecně platných vědomostí, nebo použít pravidlo PRAVDY. Pokud položíte otázku, je sdělená informace pravda a zdroj mlčí, není to pravda a prostě znovu duchovní svět o řádnou odpověď.

Ze zkušenosti vím, že také závisí na duchovní vyspělosti jedince, zda někdy dostane vůbec odpověď. Duchovně vyspělý jedinec zná slogan „Čím více víš, tím méně smíš“. Duchovně vyspělý jedinec musí dobře zvážit, jak znalosti a energii bude používat. Každý kurz, nebo školení Vám ukáže cestu, ale jít po ní musíte sami.

Něco o amuletech.

Ať už se jedná o drahé kameny nebo jiné hmotné útvary v zásadě z hlediska fyziky mění frekvenčně základní biopole biosystému. Tato změna kvality biopole ovlivní např. pracovní rytmus virů, bakterií, které vnikly do systému. Uvedená změna může být příčinou např. toho, že zpomalíme rychlost jejich reprodukce a tak dáme možnost imunitě aby je likvidovala.

Druhá stránka amuletu je duchovní. Kámen se dá „oživit“ modlitbou. Dělá se to v den našich naroze-

nin nebo po Štědrovečerní večeři takto: Kámen se vezme mezi dlaně a začneme se modlit. Pane Bože, dej do tohoto kamene Lásku, energii a ochranu. Další přání je Vaše. Takto aktivovaný kámen může sloužit lidem pokrevně svázaným. Bude-li energie kamene používána špatným účelům, kámen praskne a majitel bude potrestán.

Amulet ve tvaru čtverce náramky šestiúhelníky

ovlivní psychiku eliminuje psych. vzruchy
může do určité míry ovlivnit vznik epileptického záchvatu

Náramky nosí muži na pravé ruce, ženy na levé!

Pokud vhodným šestiúhelníkem přejíždíme po čakrách, můžeme je harmonizovat.

Dalším zajímavým útvarem, který se v „Asii“ nosí na hlavě jsou kloboučky ve tvaru kužele. Tyto útvary na hlavách určitým způsobem posilují a harmonizují tok energie po čakrách a páteřním energetickém kanálu. Tím se výrazně posiluje imunitní systém včetně jeho centra, které se nachází přibližně v místě 3-4 obrátle krční páteře. Kužele na hlavách magů měli také svůj význam.

Určitá část magické medicíny vychází ze schopnosti vizualizace některých úkonů, které chceme provést v rámci léčby na lidském těle. Tak můžete např. sešívat cévu, drtit žlučnickové a ledvinové kameny atd. Základní problém je se naučit koncentrovat mysl na prováděný úkon, pokud nevládnete tuto techniku, nebude se vám dařit mnoho věcí vůbec provést. Mnoho získaných vědomostí různým způsobem vám potom nebudou k ničemu.

Co říci na závěr?

Duchovní sféra nás hodnotí a podle toho jak se chováme a co se sdělenými informacemi děláme podle toho nám poskytuje další. Když se Vám něco nepodaří, nebo ze sdělených informací nezrealizuje určitě to mělo nějaký důvod proč, možná Vám bude odpovězeno a nesmí Vás to odradit od spolupráce s Duchovní sférou.

TAK JDE ČAS

Ing. Jana Jůzková

Vážené dámy a páni,
dnes bych vám chtěla poskytnout návod, jak se stát slavným a úspěšným psychotronikem.

Jako v mnoha oborech je nejlépe začít již v dětství. Víte-li občas, co se stane, jste na dobré cestě, přestože to neumíte ovlivnit. Nejlépe nikomu nic neříkat, abyste se vyhnuli kamenování, upalování či prostému výsměchu. Pokud máte touhu lidem nějak pomáhat, můžete se omezit na snahu, aby ohrožení lidé byli v daném okamžiku na jiném místě, aby se jim zlá událost nestala. Naučte se patřičnou otázku do školy na zkoušení nebo řekněte spolužákovi z čeho bude vyvolán. Více se o to nestarejte. Ono vám to stejně nedá, a když ve zdraví přežijete tuto fázi, stejně se časem začnete zajímat více. Třeba se dostanete do něčeho jako byla Psychotronická laboratoř profesora Kahudy, ale zjistíte, že vám to vlastně k ničemu není. Chybí vám informace a začnete pátrat v poli pro vás zcela neoraném.

V rámci poznávání začnete navštěvovat např. cvičení jógy a zjistíte tak po 3 měsících, že tudy vaše cesta nevede. Ale třeba se setkáte zde s další zkušeností. Na cvičení třeba bude chodit léčitelka, která bude mít svoji poradnu a občas vám přinese fotografii svého klienta. Vy jí ve svatém nadšení a neuvěřitelně naivitě řeknete, jaký je dle vašeho názoru jeho zdravotní stav a jde se cvičit. Vše je skvělé, nádherné, ale ouha. Lidé jsou dost ošklivá zvířata a jedna z jejich základních vlastností je závist. Skupina kolem této paní, která je spousta zájmem o léčitelství si řekne, že byste jim mohli odlákat klienty. Sejdou se, udělají rituál a vyšlou na vás „magické kouzlo“, abyste zemřeli. V tomto okamžiku je nejlépe dlít v nemocnici u lékaře se kterým v této době spolupracujete. Máte šanci díky jeho okamžitému odbornému zásahu přežít klinickou smrt bez újmy na zdraví.

Poučte se a pochopte, že léčitelé nejsou lidé, kteří přece chtějí jenom pomáhat jiným a ne ubližovat. Mít nějakou svoji ochranu proti negativním vlivům? Proč? Vždyť neděláte přeci nic špatného a nikomu neublížíte, proč by vám měl někdo chtít škodit? Zkuste vystřízlivět a urychleně udělejte něco pro vlastní ochranu. Když se vám to podaří, je pravděpodobné, že většinu z těchto léčitelů přežijete. A pozor! Ani vy nejste imunní vůči takovým vlastnostem jako je závist. I vy třeba pocítíte, že už to není jako

dřív, že ten druhý je lepší, apod. STOP! Ničte v sobě takové pocity a všechny chyby hledejte hlavně u sebe. Kdo v sobě není zlé myšlenky, ony zničí jeho!

V této době už asi budete dělat ledacos, a tak by bylo možná dobré pochopit, že voda je nosič a nedokáže nic zdekomponovat, že platí zákon o zachování energie, a že si nestačí pouze umýt ruce, jestliže se nechcete chovat jako počítač člověka ze zásady nepoužívajícího antivirové programy, který proto vesele rozesílá viry všem svým známým. Začněte používat plamen svíčky nebo zapalovače na opálení rukou (ne plynový sporák, ale klidný plamen) a poskytněte tím další službu svým bližním. Nedivte se, ještě jsou léčitelé, kteří začnou mávat rukou v prostoru, protože dle svých slov takto ničí „negativní energii od pacienta ze své ruky“. Takto vyslaný „dárek“ uletí pár metrů a dostanou ho někteří přítomní včetně pacienta. Stejný nesmysl je pálit negace v žáru slunce. Budete-li se pozorně dívat kolem sebe, jistě doplníte další perličky.

Jestliže nemáte v pořádku svůj vztah třeba k někomu z rodiny, když na něj myslíte, tak většinou ve zlém, střílíte na něj „negativní šípy“. V momentě setkání se zcela pochopitelně negace ještě zesilují a vy se divíte, proč vám je po každém setkání, ale i během běžného dne, zle. Aby nebylo. Nechcete již několik let pochopit, že základní problém je ve vašem vlastním postoji. Plátkem ementálu též proteče voda a projde světlo bez potíží a vy si opakovaně narušujete svůj energeticko informační systém, který vypadá jako ementál. Zůstaňte trvale v klidu, urovnejte vztahy k lidem kolem vás a budete fit a nebudete na vás působit většina vlivů z okolí, kterých si člověk v klidu ani nepovšimne. .

Běží čas a vy třeba budete s rodinou na dovolené. Klid, pohoda, jídlo, hory, bazén. Najednou zůstanete po obědě na verandě sami. Ostatní si šli zdřímnout a vás napadne, že když mohou lidé pohybovat předměty na dálku, že to zkusíte také. Vyhlídnete si třeba zbytek cigarety v litém skleněném popelníku na kostkovaném ubrusu a pokusíte se posunout cigaretu. Soustředíte se a už vidím, jak nechtěně posunete celý popelník. Pokud vás tento pokus tak vyčerpá, že 3 dny budete schopni pouze zalézt do bazénu nebo chodit v zeleni přírody na drobné procházky, váš stav není nic moc a cítíte se jako vyždímaný hadr, nedivte se a nenaříkejte. Naštěstí jste na dovolené s plnou penzí, a tak v klidu nabírejte nových sil a neplýtvajte svými silami na takové hlouposti, jako pohybování

popelníkem. Vězte, že posouvat popelník rukou je jednodušší a konec konců i zdravější, neboť se vám alespoň nezkrátí žily. Když toto pochopíte, asi už nebudete chtít podobný pokus opakovat – prostě nebudete mít proč.

Čas letí a vy prožíváte učiněnou idylu. A vtom za vámi přijde manžel nebo manželka, že chce jet v zimě někam na hory, třeba do Roháčů. V ten moment víte, že tam jet nesmí, protože se někam zřítí, svůj pád přežije, ale poškodí si páteř a bude na vozíku. Víte, že mu můžete říci, aby jel jinam. Na zbytek příběhu máte závoru – nesmíte vyzradit více...

Až do Vánoc mu budete říkat jeď, ale někam jít. A on, máje už dost vašeho čarování si vymyslí ještě krkolomnější aktivity – třeba nebezpečí lavin v Dolomitech, nebo zimní přechod Mt. Blanku, apod. Den před Štědrým dnem vám řekne, abyste mu řekli důvod, jinak, že odjede. A máte na vybranou. Nic neříct nebo obrazně řečeno „podlézt závoru“ a příběh říci celý. Zvolíte druhou variantu i s vědomím následného trestu, který přijde vždy hned nebo později. Zde neznalost zákona neomlouvá. Dopadne to dle očekávání. Udělali jste vědomě chybu. Třeba vám oteče oko, skončíte na ambulanci očního oddělení v nemocnici na Vánoce a 10 měsíců budete na oko vnímat pouze světlo a tmu. Lékaři se budou hodně snažit, ale nenajdou žádnou příčinu. Vaše choroba pro ně bude záhada. Nemusíte je nechat na sobě dělat další atestaci. Vy víte své, ale raději jim nic neříkejte. Když budete mít štěstí, po 10 měsících najednou začnete vidět. Nic nevdává, že na oku máte 10 dioptrií. Není to nic moc, hlava vám třeští, ale třeba se stav postupně po delším čase upraví. A poučení? Nepodlézejte závoru!! Vězte, že každý je svého štěstí strůjcem. Nemusím podotýkat, že po takové zkušenosti už vědomě závoru překonávat nebudete.

Jste už úspěšný léčitel a přesto se vám vůbec nedáří pomoci s takovou prkotinou jednomu pacientovi. Vždycky mu pomůžete, ale vzápětí se zase vše obrátí k horšímu. A potom se mezi řeči zmíní, že tamhleten léčitel mu říkal... A jsme doma. Pokud někomu pomáhá více než jeden léčitel, měli by léčitelé vzájemně o sobě vědět a doplňovat se. Pokud nemocný vyžaduje každou chvíli pomoc od někoho jiného, dochází v jeho energeticko informačním systému vlivem různých vlivů spíše ke zmatku než k pomoci a nemoc má možnost vzkvétat. Zde by měl mít poctivý léčitel na pacienta „závoru“ a neudělat chybu svým zásahem třeba dobrým, ale v daném okamžiku zbytečným. To víte, přistě už pacienta pořádně vyzpovídáte.

A zase uběhne pár let. Už ledacos umíte, jste sami doma a přemýšlíte nad jedním případem. Najednou se zcela nechtěně a neplánovaně ocitnete v prostředí, které vám je zcela cizí. Pokusím se vám ho popsat výrazy, které známe. Jste v jiné úrovni. Jiné slovo mne dosud nenapadlo. V ten moment jste něco jako UFO na Zemi. Místní obyvatelé se vás rozhodnou zničit jako škodlivý element v jejich prostředí. Váš subjektivní dojem je, že utíkáte za palby tanků a kulometů minovým polem a při tom lezete z kolmé skály. Podaří-li se vám vrátit zpět, budete asi pořádně vykuleni a asi se budete ještě chvíli pořádně klepat. Ale teď už se bát nemusíte. Naštěstí se vám podařilo vrátit zpátky. Když budete mít náladu na horor, můžete si představovat, co by bylo dál, kdybyste tam zůstali uvězněni, nebo kdyby v tom okamžiku u vás zazvonil telefon. Garantuji vám, že po takovém výletě si dáte veliký pozor, abyste tuto zkušenost už nikdy neopakovali. Budete takový případ zkoumat velmi opatrně a budete snímat informaci o proběhlém informačním ději a ne se ponořovat nekontrolovatelně do momentu vzniku problému.

Opět jde čas. Ve vašem okolí je člověk, o kterém si myslíte, že je přítel. Také se zajímá o okultní jevy a sám se považuje za léčitele. Ale potom přestává pomáhat lidem a jeho vývoj najednou začíná jít směrem, který nechápete a vnímáte ho jako na cestě po toboganu do bažiny (použijte-li pohádkové přirovnání, tak do pekla). Pár lidí v jeho nejbližším okolí se nechává zcela dobrovolně vézt na toboganu též. Nikdo z nich vás nežádá o pomoc, ale vy nad pomoci pro ně přemýšlíte – jsou to přece přátelé. Nu a tak si ze svého energeticko informačního systému vytvoříte myšlenkový most do energeticko informačního systému přítele. V tom okamžiku se s vámi začnou dít divné věci. Po mostě se do vašeho energeticko informačního systému může dostat cokoli, co přítele ovlivňuje, včetně všeho, co si sám vytvoří svými aktivitami, a jemu to v dané chvíli vyhovuje. Ale pro vás je tento vliv hodně škodlivý. Pokud si uvědomíte tuto chybu včas, snad se vám podaří vliv vyloučit z vašeho energeticko informačního systému a most zrušit. Dál se budete pouze smutně dívat na jejich jízdu po toboganu. A za chvíli o jejich osudu již nebudete vědět nic. Váš přítel i se svou skupinou se zcela ztratí z vašeho zorného pole. V opačném případě z vás bude zajímavý případ pro doktora Rosinského, nebo jiného lékaře stejného zaměření.

Čas běží a vy už máte tohle všechno za sebou. Kupodivu jste to vše přežili a navíc poměrně ve zdraví. Zdá se vám, že jste jedineční, geniální a nepřekonatelní? Tak honem napište přednášku na Psychotroniku Slovaca, protože určitě uděláte vzápětí něja-

PSYCHOTRONICA SLOVACA 2002

kou nebetyčnou hloupost, která vaše sebevědomí
odkáže zpět do reálných hodnot.

CHRÁM @KO SYMBOL aLEBO úVAHA o uMení SVETIA

Ing. Norbert Synčák

Kdokol'vek chceš ospevovať náheru brán, neobdivuj kameň, ale prácu.

Dielo sa skvie náherou, avšak dielo, ktoré sa tak náherne skvie, nech osvieti ducha, aby v pravde osvietené, dospel k pravému svetlu, tam kde Kristus je v pravde bránou.

To, čo je vnútri ukazuje už táto kamenná brána. Skrze hmotu povznáša sa duch, hoc slabý, k pravde, oslobodzuje sa od všetkého pozemského a vstupuje do svetla.

(nápis na bráne opátstva Saint Denis)

Intro

Umenie Gotické (ART GOTIQUE) je niektorými autormi označované aj ako L'ART GOT (COT) umenie Svetla alebo Ducha. Ducha, svetlom slova zjavujúceho univerzálnu Pravdu, ktorá od počiatku bytia osvecuje všetky hľadajúce Duše, túžiace po jej poznaní.

Univerzálna Pravda, ako sa to už na čistú a cudnú dámu patrí, neodhaluje sa nám v divadle tohto sveta zväčša bezprostredne vo svojej nahote, ale zahaľuje sa do šiat podľa pravidiel a zvyklostí doby a spoločnosti v ktorej prebýva. V tele gotických katedrál sa halí do formy, ktorej vonkajšia podoba a výrazové stvárnenie vychádza z tradície židovsko-kresťanského učenia. V Duchu odkazu tejto tradície sa pokúsme oslobodiť stratené slovo, uvezené v matérii kameňa a možno práve ono, to stratené slovo roztrže oponu názho vnútorného chrámu a privedie nás späť k pravému umeniu Svetla.

Počiatok diela

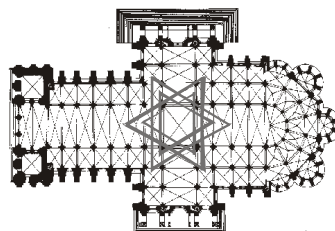
Gotická katedrála je oslavou Boha a sprítomnením jeho Veľkého Diela spásy a vykúpenia. Celé rozmeriavanie i stavba boli posvätnou ceremóniou, ktorá je napodobením Božského aktu stvorenia. Z tradície sa nám dochovalo, že samotné rozmeriavanie chrámu sa dialo tak, že bis-

kup najprv zatkol do stredu chrámového pôdorysu *Zlatý kolík* (slnečný symbol, zlato je obrazom koagulovaného svetla v hmote) a barvou vyznačil štyri hlavné osi sveta (východ-západ – cesta svetla a sever-juh). Dodnes sa údajne zachovali tieto kolíky v posvätnom strede pôdorysu stredovekých katedrál.

Aký je však samotný zmysel uvedeného rituálu? Vzhľadom k tomu, že posvätný stred je ústredným bodom (ťažiskom) celej stavby, mohli by sa jednať o analógiu s aktom Počatia. Biskup ako zástupca Boha na zemi vedomím aktom svojej vôle spúšťa proces Tvorenia. FIAT LUX, budiž svetlo. Tak ako všetky tvary majú svoj počiatok v bode a z bodu povstávajú tak aj celé telo katedrály sa rodí z jedného bodu. On je AXIS MUNDI – osou sveta. Tu spočíva pevný bod ktorým môžeme hýbať svety... V tomto bode bol pôvodne umiestnený oltár, ktorý sa až neskôr presunul do apsidy.

Prvý tvar, ktorý sa rodí z centrálného bodu je štvorec alebo obdĺžnik vychádzajúci zo šesťcípjej hviezdy. Určuje miesto kríženia (stretu, prieniku) lodí.

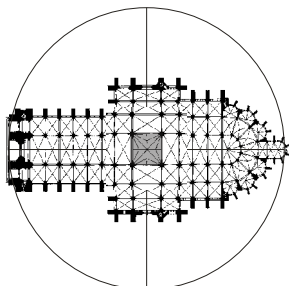
Šesťcípja Hviezda Šalamúnova a štít Dávidov žiari v posvätnom strede katedrály ako znamenie počiatku Veľkého Diela. Je to hviezda, ktorá privedla mudrcov od východu k jaslám, v ktorých sa narodil Kristus (pravé svetlo sveta). Je znamením Veľkého Božieho Diela šiestich dní stvorenia a siedmeho dňa odpočinku s posvätným stredom. Signuje príchod svetla, inkarnáciu Boha, ktorý sa stal človekom. Na druhej strane je obrazom siedmich sviatostí (kontinuálne nadväzujúcich na sedem židovských sviatkov), prostredníctvom ktorých Boh udeľuje dary milosti pre spásu Duší.

Štvorec bol odpradáva používaný ako symbol sveta s vyznačením štyroch hlavných strán (štyroch uhlov zeme). V priestore určuje priestorovú orientáciu Cesty Svetla. V kontexte židovsko-kresťanskej tradície by však mohol byť aj znamením inkamovaného

JHVH (Hospodina), ktorý ako JHŠVH (Ježiš) sa stáva uholným kameňom nášho chrámu.

Matéria

Základnou materiálou celej stavby je kameň. Vo svojej prvotnej podobe chladný, chaotický, nepracovaný, avšak schopný prijať akúkoľvek formu. V tvorcom diele stavania stáva sa materiálom (formou), ktorú utvára (formuje, oživuje) Idea, ktorá je plodom tvorivého potenciálu samotného tvorcu (Staviteľa). Katedrála sa stáva obrazom zlúčenia dvoch vzájomne protikladných kvalít – pasívnej formy, ktorú oživuje aktívny Duch. Výsledkom tohto spojenia je oživená matéria – katedrála.

Pôdorys

V pôdoryse katedrál dominuje znak kríža alebo samotného ukrižovaného Krista s trňovou korunou v podobe apsidy. Tak celý pôdorys nesie obraz Inkarnovaného Loga – Krista Spasiteľa, ktorý musí trpieť v hmote aby svojou smrťou na kríži dokončil dielo našej spásy. Telo porušiteľné musí zmrieť aby vstalo telo neporušiteľné. Ústredným motívom je smrť a zmŕtvychvstanie. Bez smrti niet života...

Tri vstupné brány

Do vnútra nášho chrámu môžeme vojsť jednou z troch vstupných brán na troch stranách. Keďže väčšina katedrál je v priestore orientovaná podľa starobylej „Cesty Svetla (Slnka)“, jednotlivé vchody korešpondujú so svetovými stranami.

Severný vchod je temný, vlhký a chladný, bez priameho slnečného svetla, južný teplý a suchý, osvecovaný červenou žiarou poľudňajšieho slnka a západný reflektuje bielu alebo žltoranžovú farbu zapadajúceho slnka.

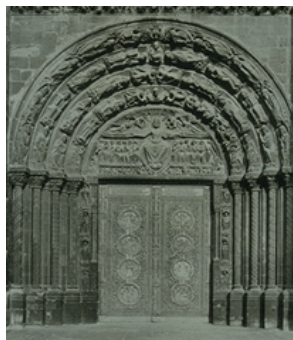
Projekcia Cesty Svetla v priestore v nás môže evokovať nasledovné analógie. Východná strana je miestom, kde sa slnko každé ráno rodí. Je to miesto odkiaľ prichádza svetlo na svet. Je symbolom **narodenia** a vzduchu (alebo Ducha?...). Južná strana je miestom maximálnej manifestácie potenciálnych síl

slnka, prejavom samotného **života po narodení** a nášho ohňa.

Západná strana je miestom ukončenia dennej púte slnka. Je to miesto **smrti** a prechodu zo svetla do tmy alebo z života do smrti. Vyjadruje živel zeme. Severná strana je vždy temná bez prítomnosti slnka a jeho svetla. Odkazuje nám obraz **života po smrti**. Korešponduje so žvlom vody.

Portál

Keď teda vstupujeme do vnútra nášho chrámu západnou bránou, vchádzame zo smrti do nového života, z temnoty do svetla. Portál je teda rozhranie – to čo oddeľuje nečisté (profánne) od čistého (sakrálneho). Tri brány reprezentujú tri vstupy (postupy, režimy) ktoré vedú k jednému spoločnému cieľu.

Pred samotným vstupom do vnútra sa poza stavme nad figuratívnou výzdobou portálov. Skôr než vstúpime do posvätného priestoru (nádoby diela spásy), mali by sme byť náležite pripravení (kompozícia našej vnútornej zmesi). K tomu nás nabáda a pripravuje výzdoba portálu. Obraz Krista nad portálom nám opakuje, kto je pravou bránou, ktorou máme vojsť do chrámu Boha otca. Ja som cesta i pravda i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa. Skrze Krista v Duchu k Otcovi...

Motívy portálov

Na vstupných portáloch sú najčastejšie zobrazené štyri hlavné tématické okruhy:

1. MATER DEI (Matka Božia) – Portál Panny
2. Utrpenie Krista
3. Posledný súd
4. Vzkriesenie (zmŕtvychvstanie), Kristus na tróne svojej slávy.

Mnohé katedrály sú priamo zasvätené Matke Božej – Notre Damme. Ona nás spolu s Kristom pozýva vstúpiť k Otcovi. Ona je Bohorodičkou a našou pravou Matkou.

Panna počala z Ducha svätého a porodila pravé svetlo sveta – Krista. Kristus svojím slávnym zmŕtvychvstaním premieňa telo porušiteľné na telo oslávené. Opäť sedí na tróne po pravici Otca (vracia sa odkiaľ vyšiel). Jeho pričinením je Panna na nebo vzatá a v nebi korunovaná.

Po tvojej pravici Pane, stojí kráľovná ozdobená zlatom...

V loretánskych litániách ju oslavujeme ako Matku dobrej rady, Stolicu múdrosti, Príčinu našej radosti, Nádobu a ružu duchovnú, Bránu nebeskú, Kráľovnú pokoja.

Celý portál je teda znamením narodenia, utrpenia a smrti v tele (hmote), separácie – oddeľovania čistého od nečistého (Posledný súd) a slávneho zmŕtvychvstania, završením ktorého je večný život.

Vstup

Fáza našej vnútornej prípravy je ukončená. Vstupujeme do vnútra Chrámu, nádoby našej spásy. Nasleduje proces prvého očistenia a posvätenia. Pripravená voda nie je vodou obyčajnou, ale posvätným aktom premenená na vodu svätenu (živú, ohnivú), ktorá nás gestom prežehnanja očisťuje a posväčuje, aby sme boli hodní ďalšieho pokračovania v ceste.

Postup ďalej hlavnou loďou k oltáru býval v niektorých katedrálach spojený s prechodom labyrintu. Ten nás upozorňuje na neľahkosť ďalšieho postupu, ktorý si vyžaduje trpezlivosť, postupné opakovanie rovnakého postupu a vedie nás k nášmu strediu – centru bytia. Zároveň by mohol byť obrazom našej mysle, ktorá si ako pavúk tká vlastné siete myšlienok a ilúzií, v ktorých sa môže zamotať a zablúdiť v labyrinte.

Stred - srdce

Po zdĺhavej ceste labyrintom sa dostávame do miesta posvätného strediu katedrály (prvopočiatkové-

ho bodu). Je to miesto kríženia, kde bol pôvodne umiestnený oltár a kde sa diala najsvätejšia obeta a sviatosť Eucharistie. Je to živé srdce katedrály, miesto kam dopadá svetlo všetkých troch roziet. Neskôr došlo k premiestneniu oltára do pozície apsidy - hlavy ktedrály, tak ako ho môžeme nájsť dnes.

Tu ako účastníci posvätnéj obety vkladáme seba na oltár spolu s obetnými darmi, aby sme boli účastní transsubstanciácie (prepodstanenia). Hľa, mystérium sprítomňovania smrti a zmŕtvychvstania (znovuzrodenia) ako živý predobraz našej spásy.

Vertikalita

Ústrednou ideou vertikality je snaha pozdvihnúť hmotu nahor (odhmotniť stavbu). Pri interpretácii symboliky a hľadanií analógií by sme nemali zabúdať na tri rôzne avšak analogické pohľady (významové plochy) na jednu skutočnosť:

1. chrám ako obraz sveta (prostredia)
2. ako obraz individuálneho Bytia (človeka, Boha)
3. ich vzájomné vzťahy, premeny, procesy

Vo vertikálnej rovine býva chrám členený na tri až štyri úrovne:

4. krypta – skryté svetlo
5. pozemský svet – kam prichádza svetlo
6. nebeský svet – odkiaľ prichádza svetlo
7. ... – odkiaľ pochádza svetlo

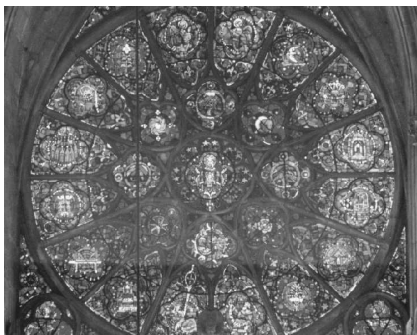
Krypta (kryptos – skrytý) – predstavuje miesto mŕtvych (Hádes, Šeol). Tu sa uchovávajú pozostatky svätých pod oltárom, ako príklad a vzor života, hodný nasledovania. Tu, v najhlbšej temnote je ukryté svetlo a stratené slovo, ktoré treba opäť objaviť. Tu je kameň, ktorý zavrhl staviteľ a ten sa stane kameňom uholným. Je to obraz prvotného chaosu, keď zem bola pustá a prázdna a duch Boží oživujúci sa vznášal nad vodami. Táto temnota je znamením stavu duše prechádzajúcej zo smrti do života. Tu sa uchovávala zázračna Čierna Madona, Panna ktorá sa chystá porodiť Krista...

Pozemský svet je miestom, kde prichádza svetlo z okien vitráží a roziet. Stojíme na temných základoch ale prijímame svetlo zhora.

Nebeský svet je znázornený klenbami (v niektorých prípadoch vyzdobených hviezdami) a oblasťou okien a roziet. Je to oblasť odkiaľ vstupuje do vnútra svetlo.

V chráme bývajú zvyčajne tri rozety (Ružice) na stranách troch vchodov – juh, západ a sever. Ich význam je vo zvláštnom vzťahu k „Ceste svetla“ (slnka). Univerzálne nediferencované svetlo Ducha (biele svetlo Slnka) sa rozdeľuje (diferencuje), keď prechádza farebnými sklami roziet, bohato zdobenými motívami. To čo bolo jedným, stáva sa mnohým, aby sprostredkovalo krásu jedného v mnohom.

Mesiac pasívne prijíma paprsky aktívneho slnka, ktoré v noci života odráža na zem. Slnko bolo vždy

symbolom Boha a jeho svetlo Ducha. Matka Božia je zobrazovaná s mesiacom pod nohami. Jej symbolom je Ruža (Rozeta). Hľa inkarnácia Boha. Panna počne z Ducha svätého a porodí Krista – bohočloveka. Boh sa stáva človekom, aby sa človek stal „bohom“.

Rozeta môže byť symbolom našej Duše a nášho vnútorného ohňa, ktorý obnovuje jednotu.

Slnko sa spája s Mesiacom v podobe **dvoch veží** na západnom priečelí katedrál. Severnejšia býva zväčša štíhlejšia (žena) oproti južnej (muž). Bývajú nazývané aj ako Adam a Eva alebo Jachin a Boaz. Dve odlišné prirodzenosti spája prostredník – troj-

uholníkový štít. Tak dvojnosť skrze trojnosť speje k jednote. Mystérium trinity v priečelí katedrál.

Na samom vrchu už len **kohút** ohlasuje príchod svetla (slnka, nového rána...).

Záver

Záver ukončíme citátom zo sv. Pavla: „Vaše telo je chrámom, v ktorom prebýva Duch Boží“. Berme si príklad od umelcov svetla a umením otvorme bránu svetlu Ducha, ktorý v nás prebýva v skrytosti, aby sa zjavil navonok a podľa svojej prirodzenosti a nekonečnej milosti pretvoril nás k svojmu obrazu a završil dielo našej spásy.

SPOMIENKA NA BŘETISLAVA KAFKU

Dr. Anton Gillinger, Valéria Gillingerová

BOL SOM TRI HODINY U SOCHÁRA A HYPNOTIZÉ-RA, LIEČITEĽA , AUTORA KNÍH , p. BŘETISLAVA KAFKU/ 1951 , leto, Červený Kostelec u Hradca Králového/.

Bolo to pred c. 50 rokmi, koncom leta. Predtým som mnoho čítal, z veľkej časti i psychologickú a parapsychologickú literatúru. Po 2. svetovej vojne boli vo veľkej obľube české knihy Břetislava Kafku „Nové základy experimentální psychologie“ a „Človek zítřka“ , každý, kde len mohol, ich zbieral prinajmenšom ako v tej dobe taktiež obľúbené známky. Naproti terajšiemu obchodnému domu Tesco na hlavnej ulici v Košiciach bolo kníhkupectvo p. Kustru; po Kustrovcach bola neskôr pomenovaná ulica i teraz existujúca v Košiciach za šírenie kultúry. P.Kustra bol aj príbuzný mojej spolužiačky na maturite na I.štatnom gym- náziiu na Kováčskej ulici, neskoršej opernej speváčky. Tam som knihy kúpil.

/Neskôr keď bola 1. kniha vypredaná, sa jej cena zvýšila na neuveriteľný dvadsaťnásobok pôvodnej ceny okolo osem- desiatich rokov, asi preto, že bola akosi zakázaná, nie veľmi sedela do materialistickej „pavlovskej koncepcie“, hlásila sa totiž ku kresťanskej dualistickej filozofii s vierou v samo- statnú existenciu i posmrtného ducha. Dneska pravda obe knihy existujú v početných lacných reprintoch/.

Koncom leta som išiel na dovolenku do St. Kolína k p.í., neskoršiemu veterinárovi a do blízkeho Velimu k neskoršiemu lesnému inžinierovi , k synovi tunajšej čokoládovej továrne p.B.-ovi, obaja totiž študovali v Košiciach a bývali u mojej matky na priváte. Potom som urobil autostopom okružnú cestu po Západných Čechách a neskôr som išiel do Podkrkonošia, do Červeného Kostelca k spomenutému Břetislavovi Kafkovi.

Bol to zavžitý pyknický človek, veľmi bystrý a inteligentný. Ako sme sedeli vonku na lavičke pri jeho dielni /kde ináč vytvoril i z dreva vyrezávaný Bethlehem pre košický františkánsky kostol na Hlavnej ulici, ktorý je tu i dnes/som si však uvedomil podľa jeho rozprávania, že i sám prekonal mnoho ťažkých chorôb a duševných kríz, depresii, ktoré však prekonali a pritom sa zocelila jeho vôľa, tak, že potom mohol robiť hypnotizéra uspávajúceho naraz viac ľudí so slabším „magnetizmom“ a preto títo boli citlivovia- sensibili najmä po hypnotickom uspaní...

B.Kafku považuje Dr Rejdák/bývalý predseda Medzinárodnej psychotronickej spoločnosti/ za jed-

noho zo zakladateľov československej parapsychologie – psychotroniky/ podobne ako i katolíckeho farára Ferdu na Českomoravskej vysočine/.

B.Kafka vytvoril:

zvláštnu terminológiu, ktorou /ako i neskorší vedúci psychoenergetického laboratória Dr Kahuda- bývalý minister školstva ČSR za prezidenta Novotného s „mentionmi a psychonmi“/zasiahol do subotmárnej oblasti- pr. Kafkové „esplaná, protosplaná“. Bolo to v tej dobe, kedy i oficiálny predstaviteľ materialistickej vedy akademik Laufberger vytvoril neurologickú teóriu pamäti, ktorá sa neviazala presne na isté miesta v mozgu..

B.K. zdôrazňoval podvedomie – podobne ako psychoanalytik Jung, pri parapsychologických javoch a zdôrazňoval pri tom , možno však nepravom činnosť malého mozgu,

Dla B.K. hypnotizéri majú viac, sensibili napr. telepati, jasnovidci menej živočíšneho magnetizmu, podľa inej terminologie/ v konečnom prejave/ aury .

B.K. hovoril o výhode zbavovania sa opotrebovaného „mrtvého“ magnetizmu, napr. desaťminútovým kúpeľom , v novej dobe dr.Rosinský v knihe „Bioterapie“ vydanom v Bratislave uvádza, že liečiteľia sa často s úspechom zbavujú takého zbytkového magnetizmu pomocou plameňa.

Dlhšiu najmä teplú kúpeľ považuje B.K.za vyčerpávajúcu, a zbytočnú, nevieme však, ale asi telovýchovné a kúpeľné liečenie by na to reagovalo opačným stanoviskom. Zaujímavé úvahy však vedú k spájaniu psychotronicky nepriaznivých javov za daždivého VLHKÉHO počasia a chorôb z počasia – meteorotropizmu.

Prebytok magnetizmu považuje B.K. za iniciátor, počiatok agresivity, ktorý sa dnes viaže na hladinu „hormonu“ neurotransmitteru, dokonca dnes existuje liek, ktorý z ľudí v súvislosti s tým robí krotkých. Prebytok magnetizmu podľa B.K. vedie u manžela alebo manželky k dominancii-pszchologickej prevaha, nedostatok k subordinácii-podriadenosti. Otázkou dominancie skúmal novšie v svojich knihách sexuolog Dr. Plzák a pokúšal sa snímať zvláštnym prístrojom Dr.Bradná na meranie „myotransferu“ v rámci vedného oboru „proxemiky“-tj. priťahovania- zblíženia ľudí. Záleží zrejme aj na druhu magnetizmu, aby bol manželský alebo spolupracovnícky súlad a podľa výskumov napr. prof Miuru z Teiko univerzity v Tokyu /zistil pr. v NDR v Gorlitze dosť veľkú shodu narode-

nia manželských párov/to závisí i na sezónach narodenia, a /podľa špektrálnej analýzy ľudského hlasu pre porozumenie počítačom/i na odtieňoch spoluhláskovej reči zisťovaného napr. kepstralanalýzou v programovacej reči Matlabe.

B.K., hoci odborne neškolený, v tom zmysle skôr liečiteľ od prírody celkom správne a na vysokej úrovni sa pustil i do analýzy genetických daností napr. kriminálnosti, všade však zdôrazňuje dôležitosť auto a heterosugescie, vylučuje možnosť zneužitia hypnozy pre kriminálne činy a už dávno pred / ináč kritizovanom/Silvom hovorí o dôležitosti „mozgového kina“ na pláťone vo vodorovnej polohe ráno pred vstávaním pre samoliečiteľstvo, dopoludňajšiu dobu považuje za vhodnejšiu i pre telepatické experimenty. A toto všetko v knihách s vlastným nákladom.

B.K.hovorí o možnosti materializácie , čím je predchodcom teórií o teleportácii a /prechodných/ duchovných pobytoch v inej dimenzii, ako i „**out of body experiences**“ „mimotelných cestovaní“ najmä hypnotizovaných subjektov, ktoré však ohraničuje na našu zemegulu ovzduším, ináč by mohlo dôjsť k smrteľnému nešťastiu, alebo najskôr nepodarku v experimente. Ide o silne diskutabilné javy podľa nových teórií alternatívne vysvetliteľných snovými stavmi, sú však i navzdor tomu vraj predmetom vládneho projektu výskumu v USA. Je zaujímavé podotknúť, že v Budapešti je štátne múzeum materializovaných predmetov.

B.K.spomína i auru vitamínových rastlín.

B.K. hovorí o vybití „ magnetizmu“ živočíšnou elektrinou.

B.K.podľa pokusov s médiami pri hypnóze analyzuje i štádia smrti - sústredenie magnetizmu OKOLO HLAVY v posledných štádiách.

BK. hovorí o samovolnej jasnovidnosti u nemagnetickej osoby, resp. u jednej tretiny so samovolným unikaním „odušia“.

Pri posudzovaní špiritizmu , dokonca i manželov Foxových B.K.striktne odmieta záhrobný pôvod prejavov.

B.K.podrobne popisuje činnosť jasnovidcov, zrejme najmä v hypnoze pri diagnostike chorôb.

B.K.rozlišuje prirodzený, hypnotický a „magnetický“ spánok.

B.K.ydôrazňuje silu vôle, a to i svojou zvláštnou knihou „Človek zítřka“.

B.K. hovorí o poznávaní pohlavia dieťaťa tehotnej ženy jasnovidectvom, dnes to pravda môže overiť ultrazvukom, sú k tomu i veľmi diskutabilné astrologické metódy.

B.K.hovorí o nebezpečí magického prekliatia senzibilov, a obrane pomocou fotografie.

B.K.ako nábožný človek hovorí o výnimočne zriedkavom démonizme , posadnutí diablom; podobné názory tmočil vo svojej knihe trnavský profesor teologie a psychologie Spesz, pochádzajúci zo Starej Ľubochne.

Analyzuje liečbu a samoliečbu duševných chorôb a neuróz, často autosugesciou.

B.K.rozlišuje čas fyzikálny a fyziologický, posledný v súvislosti s priestorom.

B.K.protestuje proti tomu a analyzuje, tvrdí, že by bolo nemožné označiť zázrak premeny vody na víno v Novom zákone Biblie za hypnotický akt.

ZÁVERom možno povedať, že niektorí namietajú Br.Kafkovi nedostatok systémovosti a že používal jediný prostriedok experimentovania tj. hypnotický spánok a ním vyvolanú jasnovidnosť, musíme však uznať, že **mnoho záverov kafkových sa shoduje alebo ponáša na závery získané inými prostriedkami.**